

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ
ВИМОГ СТАНДАРТУ FSC-STD-40-005 V3-1
(редакція 3, оновлена і доповнена)**

Розробники: Оборська А. Е., Голуб М. Г.

За редакцією: Кравець П. В., Павліщук О. П.

Методичні рекомендації розроблені на замовлення Національного представництва FSC в Україні. Відповідальність за зміст, результати і тлумачення цих рекомендацій несуть розробники. Методичні рекомендації не є офіційним документом FSC щодо стандарту контрольованої деревини.

Рекомендації підготовлено з урахуванням чинної FSC національної оцінки ризику контрольованої деревини для України, розробленої згідно з FSC-PRO-60-002 V3-0.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕРМІНИ ТА ОЗНАЧЕННЯ.....	4
СТРУКТУРА РЕКОМЕНДАЦІЙ.....	7
СИСТЕМА НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ У НОВІЙ ВЕРСІЇ СТАНДАРТУ.....	7
1. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПІДТРИМКА СИСТЕМИ НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ.....	8
2. ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО МАТЕРІАЛ.....	12
3. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ.....	14
3.1. Оцінювання ризику джерела походження.....	15
3.2. Оцінювання ризику ланцюгів постачання.....	18
3.3. Використання матеріалу на основі оцінок ризику.....	19
4. ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ.....	20
4.1. Контрольні заходи та верифікатори для зниження ризику походження матеріалу.....	20
4.2. Контрольні заходи та верифікатори для зниження ризику у ланцюгу постачання.....	21
4.3. Механізм забезпечення контрольних заходів.....	22
СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ У НОВІЙ ВЕРСІЇ СТАНДАРТУ.....	27
5. КОМПЕТЕНЦІЯ, ДОКУМЕНТУВАННЯ І ЗАПИСИ.....	27
6. ЗАГАЛЬНОДОСТУПНА ІНФОРМАЦІЯ.....	28
7. ІНФОРМАЦІЯ І СКАРГИ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН.....	28
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

З метою посилення системи контрольованої деревини відповідно до рішення, прийнятого на Генеральній асамблеї FSC у 2011 році, було суттєво переглянуто стандарт контрольованої деревини FSC-STD-40-005 V2-1. Результатом цього перегляду стала версія стандарту FSC-STD-40-005 V3-0 «Вимоги до постачання FSC контрольованої деревини», затверджена Радою директорів FSC у листопаді 2015 року та опублікована у грудні 2015 року, яка набула чинності 1 липня 2016 року. Перехідний період за цією версією стандарту передбачався до 30 червня 2017 року. Однак, Радою директорів FSC перехідний період було продовжено до 31 грудня 2017 року. Зміни, які стосуються термінів дії, термінології та узгодження стандарту з положеннями Регламенту ЄС щодо деревини, включено до його нової версії FSC-STD-40-005 V3-1, яка була опублікована у березні 2017 року.

Перегляд стандарту також зумовив необхідність розроблення FSC національної оцінки ризику контрольованої деревини відповідно до FSC-PRO-60-002 V3-0 «Розроблення та затвердження національних оцінок ризику контрольованої деревини» та низки інших міжнародних процедур. FSC національна оцінка ризику контрольованої деревини для України (НОР) була схвалена Департаментом політики та стандартів FSC IC 15 грудня 2017 року (версія 1-1 доступна з адрес: <https://ua.fsc.org/preview.fsc-fsc-nra-ua-v1-1.a-592.pdf> (укр.), <https://ic.fsc.org/en/document-center/id/244> (анг.)). Впродовж 6 місяців з дати схвалення організаціям слід було адаптувати їхні системи належної перевірки (СНП) до використання нової FSC НОР для України, окрім випадків, коли продовження терміну було обґрунтованим і затвердженим органом сертифікації.

Ці рекомендації розроблено, враховуючи зацікавленість організацій – утримувачів/претендентів на отримання FSC сертифікатів – щодо практичної реалізації вимог стандарту FSC-STD-40-005 V3-1, зокрема, впровадження системи належної перевірки для ланцюгів постачання з метою уникнення матеріалу з неприйнятних джерел відповідно до ризику походження і змішування. Внесені зміни і доповнення до першої версії рекомендацій зумовлені набуттям чинності нової FSC національної оцінки ризику контрольованої деревини для України та практичним досвідом застосування СНП організаціями впродовж періоду дії стандарту FSC-STD-40-005 V3-1.

Метою рекомендацій є формування методичної та інформаційно-довідкової основи для розробки та практичного застосування системи належної перевірки і системи менеджменту якості (СМЯ) підприємств (організацій), як складових нових вимог версії 3-1 стандарту FSC-STD-40-005.

Основними завданнями цієї розробки є:

- роз'яснення вимог версії 3-1 стандарту контрольованої деревини FSC-STD-40-005;
- теоретико-методологічні рекомендації стосовно розробки елементів системи належної перевірки та системи менеджменту якості;
- практичні рекомендації стосовно виконання окремих вимог стандарту із врахуванням типових ситуацій, характерних для України;
- деталізація ризику походження за категоріями та індикаторами контрольованої деревини згідно з FSC національною оцінкою ризику контрольованої деревини для України;
- практичні рекомендації застосування контрольних заходів і верифікаторів НОР для зниження ризику походження;
- рекомендації стосовно методики оцінювання ризику змішування у ланцюгах;
- формування орієнтовного переліку контрольних заходів і верифікаторів для зниження ризику змішування у ланцюгах;
- надання зразків документального оформлення окремих елементів СНП.

Наведені приклади окремих положень системи належної перевірки, системи менеджменту якості, зразки додатків є рекомендаційними і можуть бути основою для відповідних власних розробок організацій в рамках реалізації вимог стандарту контрольованої деревини.

ТЕРМІНИ ТА ОЗНАЧЕННЯ

Деревина, контрольована FSC (FSC контрольована деревина) (FSC Controlled Wood): Матеріал або продукція із заявою FSC Controlled Wood.

Джерело постачання (Supply unit): Ліс з чітко визначеними межами, який управляється з метою досягнення низки цілей ведення лісового господарства. Включає в себе всі виробничі потужності і площі в межах або поблизу цих просторових областей, які є чиєюсь законною власністю або знаходяться під господарським контролем, або перебувають у віданні, або управляються від чийогось імені спеціалістами лісового господарства з метою сприяння досягненню цілей господарювання.

Зацікавлена сторона (Interested stakeholder): Будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання. Зацікавленими сторонами можуть бути, наприклад:

- природоохоронні організації, наприклад, довкільні неурядові організації;
- організації працівників, наприклад, профспілки;
- організації з прав людини, наприклад, соціальні неурядові організації;
- проекти місцевого розвитку;
- органи місцевої влади;
- державні урядові відомства, що діють в регіоні;
- національні офіси FSC;
- експерти з конкретних питань, наприклад, з особливих цінностей для збереження (Джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Контрольний захід (Control measure), K3: Дія, до якої повинна вдатися організація для того, щоб знизити ризик отримання матеріалу з неприйнятних джерел.

Контрольований матеріал (Controlled material): Вхідний матеріал, отриманий без FSC заяви, який оцінений як такий, що відповідає вимогам стандарту *FSC-STD-40-005 EN Вимоги до постачання FSC контрольованої деревини*.

Ланцюг постачання (Chain of custody): FSC ланцюг постачання (CoC) – це шлях, яким продукція з лісу, або, в разі матеріалів, що повторно використовуються, з моменту, коли матеріал перероблено, проходить до місця, де цю продукцію продають із заявою FSC та/або завершується її виготовлення і вона отримує маркування FSC. CoC охоплює кожен етап постачання, обробки, торгівлі та розповсюдження, де перехід до такого етапу ланцюга постачання передбачає зміну власника продукції.

Матеріал (Material): Матеріал, що походить з лісу (наприклад, деревина та деревні вироби, а також недеревні лісові продукти), або утилізована деревина, без заяви FSC, і що в даний час оцінюється в організації, щоб визначити, чи він походить з прийнятних джерел.

Місцеві громади (Local communities): Громади будь-якого розміру, які мешкають на території одиниці господарювання або на прилеглих територіях, а також ті, які проживають достатньо близько, щоб мати значний вплив на економічну діяльність підприємства чи екологічні цінності, які містить територія одиниці господарювання, або громади на чії господарства, права або довкілля, суттєво впливає господарська діяльність одиниці господарювання або її біофізичні особливості (Джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Невизначений ризик (Unspecified risk): Висновок згідно з НОР, проведеною відповідно до FSC-PRO-60-002 2-0, чи оцінкою ризику організації, що існує ризик, який не може бути визначений як низький, котрий полягає у тому, що лісові продукти з неприйнятних джерел можуть бути отримані або введені до ланцюга постачання з певної географічної області.

Неоцінена область (Unassessed area): Область, котра не покрита FSC оцінюванням ризику.

Неприйнятні вхідні матеріали (Non-eligible inputs): Постачання будь-якого матеріалу, який є неприйнятним для включення до певної конкретної групи FSC продукції.

Неприйнятні джерела (Unacceptable sources): Джерела матеріалу, які не відповідають вимогам щодо категорій контрольованої деревини.

Низький ризик¹ (Low risk): Висновок, зроблений після оцінювання ризику, про існування незначного ризику того, що матеріал з певної географічної області походить з неприйнятних джерел.

Область визначеного ризику (Specified risk area): Область, де визначений ризик отримання матеріалу було ідентифіковано в рамках процесу оцінювання ризику, як описано в FSC-PRO-60-002a «Структура FSC національного оцінювання ризиків».

Орган сертифікації (Certification body): Орган, котрий надає послуги з оцінювання відповідності і може бути об'єктом акредитації (адаптовано з ISO/IEC 17011:2004 (E)).

Організація (Organization): Фізична або юридична особа, яка є утримувачем або претендентом на отримання сертифікату і, отже, відповідає за забезпечення відповідності вимогам, на яких базується FSC сертифікація.

Особлива цінність для збереження (ОЦЗ, High Conservation Value, HCV): Будь-яка з таких цінностей:

ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.

ОЦЗ 2: Екосистеми та їх мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно їм притаманних, з природними структурами розповсюдження та рясності, видів.

ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні екосистеми, оселища або рефугіуми й такі, що перебувають під загрозою або зникають.

ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем в критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.

ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.

ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.

(Джерело: базується на FSC-STD-01-001 V5-0)

Оцінювання ризику (Risk assessment): Оцінювання ризику отримання матеріалу з неприйнятних джерел, у тому числі ризик, пов'язаний з походженням і змішування матеріалу в ланцюгах постачання.

Побічна продукція (Co-product): Вихідна продукція, що утворюється у процесі первинного виготовлення іншої (головної) продукції з тих самих вхідних матеріалів (наприклад, тирса і тріска, що утворюються під час виробництва пиломатеріалів).

Постачальник (Supplier): Фізична особа, компанія або інша юридична особа, яка забезпечує постачання вхідних матеріалів лісового походження до організації.

Походження² (Origin): Територія, де було заготовлено матеріал.

¹ FSC інтерпретує низький ризик у відповідності з незначним ризиком відповідно до Регламенту ЄС щодо деревини.

Система менеджменту якості (Quality management system), СМЯ: організаційна структура, методи, процедури, процеси і ресурси, необхідні для впровадження менеджменту якості.

Система належної перевірки (Due diligence system), СНП³: Система заходів і процедур з метою мінімізації ризику отримання матеріалу з неприйнятних джерел. СНП, як правило, складається з трьох елементів: отримання інформації, оцінювання ризику, зниження ризику.

Скарга (Complaint): Висловлення незадоволення, подане у письмовому вигляді будь-якою особою або організацією щодо відповідності сертифікованої організації вимогам FSC. Скарга має стосуватися сфери дії сертифіката ланцюга постачання організації та містити інформацію про ім'я (назву) та контакти скаржника, чіткий опис проблеми та докази, що підтверджують кожен елемент або аспект скарги.

Сторона, чий інтерес зачеплено (Affected stakeholder): Будь-яка особа, група осіб або організація, яка є або може бути об'єктом впливу діяльності одиниці господарювання. Прикладом (невичерпним) може бути особа, група осіб або організацій, розташованих поруч із одиницею господарювання (наприклад, власники земель, розташованих нижче за течією). Сторонами, чий інтерес зачеплено, можуть бути, наприклад:

- місцеві громади;
- тубільні народи;
- працівники;
- люди, що мешкають у лісі;
- суміжні землекористувачі;
- власники земель, розташованих нижче за течією;
- місцеві переробники лісової продукції;
- місцеві комерційні структури;
- власники прав на землеволодіння і користування, зокрема землевласники;
- організації, уповноважені діяти або відомі як такі, що діють від імені сторін, чий інтерес зачеплено, наприклад соціальні або екологічні НУО, профспілки, тощо.

(Джерело: FSC-STD-01-001 V5-0).

Субпостачальник (Sub-supplier) : фізична особа, компанія або інша юридична особа, що забезпечує постачальника або іншого субпідрядника матеріалом.

Територія низького ризику (Low risk area): область, де низький ризик при виборі джерела отримання матеріалу був визначений на основі процесу оцінювання ризику.

Територія постачання (Supply area): Географічна область, з якої надходить матеріал. Територія постачання не обов'язково повинна бути єдиною неперервною територією; вона може містити кілька окремих областей, які охоплюють кілька політичних юрисдикцій, в тому числі країн або декілька типів лісу.

Товаро-супровідний документ (Delivery document): Документ, який супроводжує вантаж, і містить фізично або в електронному вигляді опис, клас та кількість транспортованого товару. Приклади товаро-супровідних документів: накладні, документи для перевезення вантажів, транспортні документи, списки вантажів.

² Масштаб, використовуваний для визначення походження, може варіюватися (наприклад, адміністративно-територіальна одиниця або джерело постачання), і буде залежати від визначення ризику на конкретній території і контрольних заходів, якщо вони є застосовними.

³ Це адаптація системи належної перевірки відповідно до Постанови (ЄС) номер 995/2010 Європейського Парламенту та Ради від 20 жовтня 2010 року, що встановлює обов'язки операторів, які розміщують деревину і продукцію з деревини на ринку (відомий як Регламент ЄС щодо деревини).

СТРУКТУРА РЕКОМЕНДАЦІЙ

Рекомендації побудовані відповідно до змісту стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 і містять:

- деталізацію та пояснення вимог стандарту, зокрема, стосовно системи належної перевірки і системи менеджменту якості;
- пропозиції щодо розроблення СНП, її змісту відповідно до стандарту та з урахуванням особливостей організацій;
- зразки додатків до СНП у вигляді таблиць і схем;
- зразки формулювання окремих пунктів СНП на прикладах типових ситуацій ланцюгів постачання.

Рекомендації відображають загальну структуру СНП, на основі якої організація може розробити власну систему.

СИСТЕМА НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ У НОВІЙ ВЕРСІЇ СТАНДАРТУ

Система належної перевірки є ключовою відмінністю нової версії стандарту від попередньої. Стандарт вимагає, щоб усі елементи зі збору інформації про постачальників, джерела походження деревини, оцінки ризику, контрольні заходи повинні бути зведеними в єдину систему. СНП має бути не просто набором документів, а цілісним комплексом дій організації, які забезпечували б гарантію того, що вона не використовуватиме матеріали з неприйнятних джерел.

Відповідно до стандарту СНП є системою заходів і процедур з метою мінімізації ризику отримання матеріалу з неприйнятних джерел, яка складається з трьох елементів: отримання інформації, оцінювання ризику, зниження ризику. Це формулювання ґрунтується на визначенні СНП із Регламенту ЄС щодо деревини.

Кожна організація має розробити власну СНП, оскільки існують відмінності у територіях постачання, існуючих ризиках, структурі ланцюгів постачання. Єдиний універсальний варіант наповнення СНП неможливий, але вона **повинна обов'язково включати передбачені стандартом елементи**, як зазначено на схемі:

Розробником СНП може бути як сама організація, так і сторонні організації, зокрема, експерти чи органи сертифікації (за винятком органу сертифікації, що оцінює організацію на відповідність стандарту).

Стандарт FSC-STD-40-005 V3.1 у розділі Е Терміни та визначення чітко пояснює значення термінів «матеріал», «контрольований матеріал» та «FSC контрольована деревина». До проведення згідно з вимогами стандарту перевірки організацією своїх постачальників їх продукція з точки зору FSC сертифікації має статус «матеріал». Якщо за результатами перевірки підтверджено відповідність вимогам стандарту, то організація залежно від специфіки своєї діяльності може вважати таку продукцію або «контрольованим матеріалом» (якщо ця продукція є сировиною для переробки всередині організації і виготовлення FSC продукції) або «FSC контрольованою деревиною» (якщо це підприємство трейдер і продаватиме деревну продукцію у незмінному вигляді). Йдеться про **вихідний** матеріал.

Наприклад: 1. Організація закупає у не сертифікованого лісгосподарського підприємства пиловник для виготовлення пиломатеріалів на своїх виробничих потужностях (або передає сировину на аутсорсинг підряднику) – після підтвердження організацією відповідності вимогам стандарту «матеріал» (пиловник) набуває статусу «контрольований матеріал» для виробництва FSC продукції (пиломатеріалів).

2. Організація закупає у не сертифікованого лісгосподарського підприємства пиломатеріали і продає їх у незмінному вигляді – після підтвердження організацією відповідності вимогам стандарту «матеріал» (пиломатеріали) набуває статусу «FSC контрольована деревина» (пиломатеріали).

3. Організація закупає у постачальника пиломатеріали, які він виготовляє із пиловника, придбаного у не сертифікованого лісгосподарського підприємства. Організація продає ці пиломатеріали у незмінному вигляді – після підтвердження організацією відповідності вимогам стандарту «матеріал» (у даному випадку пиломатеріали) набуває статусу «FSC контрольована деревина».

4. Організація закупає у не сертифікованого лісгосподарського підприємства дрова паливні у круглому вигляді, переробляє їх на власних потужностях (або передає для переробки на аутсорсинг підряднику) – після підтвердження відповідності організацією вимогам стандарту «матеріал» (дрова паливні круглі) набуває статусу «контрольований матеріал» для виробництва FSC продукції (дров паливних колотих).

Заявку на свій **вихідний** матеріал організація формує згідно зі стандартом FSC-STD-40-004 («FSC Mix x%», «FSC Mix Credit», «FSC Controlled Wood»).

Передусім у вступній (**ЗАГАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ СНП**) організації необхідно окреслити специфіку своєї діяльності та відмітити, що *система належної перевірки організації підготовлена згідно з вимогами стандарту контрольованої деревини FSC-STD-40-005 V3-1 задля здійснення оцінки **матеріалу**, що поставляється без заяви FSC, щоб визначити, чи він походить з прийнятних джерел і може використовуватися компанією як **контрольований матеріал** для виготовлення FSC продукції (**FSC контрольована деревина** для трейдерів), а також задля зниження ризику, пов'язаного з матеріалами, що постачаються без заяви FSC.*

Загальну частину системи належної перевірки достатньо наповнити короткою інформацією про організацію та навести підстави для її розробки, мету, як описано вище.

1. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПІДТРИМКА СИСТЕМИ НАЛЕЖНОЇ ПЕРЕВІРКИ

1.1. Система належної перевірки організації повинна охоплювати всіх постачальників і субпостачальників, які не сертифіковані за стандартами FSC (системи ведення лісового господарства або ланцюга постачання), матеріал від постачання якими оцінюється згідно зі стандартом FSC-STD-40-005 V3-1. Тобто перевірка здійснюється за всіма ланками субпостачальників, включно із первинним субпостачальником (лісгосподарським підприємством). Якщо первинний субпостачальник (лісгосподарське підприємство) сертифікований за стандартом системи ведення лісового господарства

або субпостачальник сертифікований за стандартом FSC-STD-40-004, СНП обмежується постачальниками (субпостачальниками), наступними у ланцюгу постачання з точки зору *ризик походження*. Однак СНП повинна враховувати необхідність визначення *ризик змішування у ланцюгу* для усіх не сертифікованих постачальників, включно із їхніми сертифікованими субпостачальниками та, за потреби, застосування контрольних заходів для зниження такого ризику. Залежно від специфіки діяльності організації її ланцюги можуть бути простими (без посередників) або з різними варіантами постачальників і субпостачальників. Кінцевим у ланцюгу перевірки має бути не сертифіковане лісогосподарське підприємство, яке має право на заготівлю деревини (лісокористувач) або останній із не сертифікованих субпостачальників, якщо далі у ланцюгу лише сертифіковані постачальники. З практики українських організацій, найбільш розповсюдженим є простий ланцюг (постачальниками є лише не сертифіковані лісогосподарські підприємства), а максимальна кількість «ланок» субпостачальників не більше трьох, хоча функціонують і дуже складні ланцюги у підприємств, що виробляють кінцеві продукти з високою доданою вартістю, де постачальниками з рядом субпостачальників можуть бути не сертифіковані виробники напівфабрикатів різного ступеня обробки. Будь-яких обмежень стосовно «довжини» ланцюга стандарт не встановлює, лише **обов'язково** має бути **достатня кількість інформації** про ланцюги постачання організації (див. розділ «Отримання інформації про матеріал»).

Ланцюги постачання доцільно представити у самій СНП або у додатку як схему постачальників і субпостачальників зі зв'язками між ними. До схеми також варто включати сертифікованих субпостачальників, щоб прослідкувати ризик змішування у ланцюгу при транспортуванні, переробці і зберіганні.

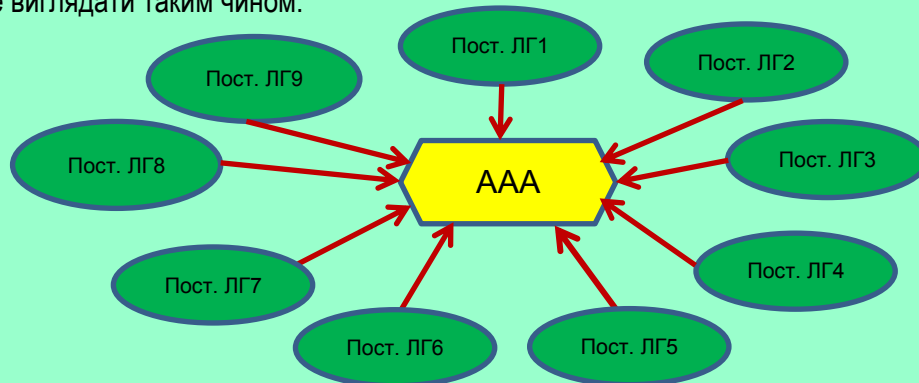
Такі схеми будуть зручними і для загального оцінювання організацією ризику змішування матеріалу в ланцюгах постачання. Так, до схеми 2 включені сертифіковані субпостачальники трейдерів для наступної оцінки ризику змішування у ланцюгу.

Схема постачання дає загальне уявлення про ланцюги, але обов'язковим також має бути і перелік постачальників із їхніми контактними даними.

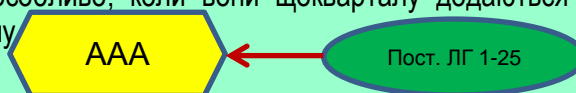
Зміна постачальників чи ланцюгів передбачає перегляд СНП, отже, доцільно і схему (додаток А), і перелік постачальників розмістити не безпосередньо в основній частині СНП, а у додатках, змінюючи лише їх за потреби.

Приклад. Варіант схеми 1. Організація ААА є виробником і постачальником пиломатеріалів, для чого купує лише сировину у не сертифікованих лісогосподарських підприємств (прості ланцюги постачання).

Схема може виглядати таким чином:

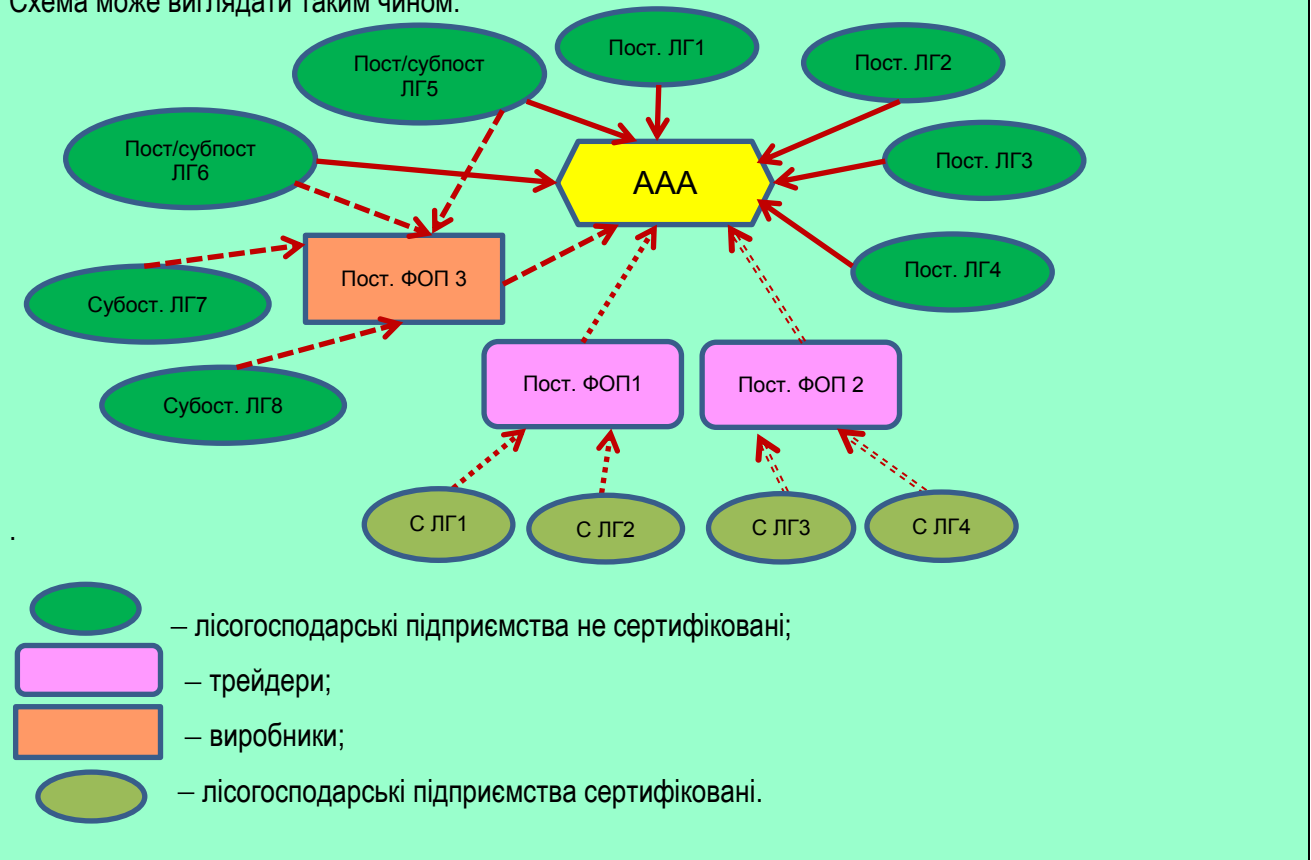
За великої кількості постачальників, особливо, коли вони щокварталу додаються або змінюються, можна подати найпростішу умовну схему і додати перелік лісогосподарських підприємств.

Варіант схеми 2. Організація AAA є виробником і постачальником деревного вугілля, для чого купує:

- сировину у не сертифікованих лісгосподарських підприємств ();
- сировину у фізичних осіб-підприємців (), яким здійснюють поставки сертифіковані лісгоспи;
- готове вугілля у не сертифікованого ФОП (), який отримує сировину як із тих самих лісгосподарських підприємств, що і організація AAA, так і з інших не сертифікованих лісгоспів.

Схема може виглядати таким чином:

1.2. Нова версія FSC-STD-40-005 V3-1 покладає на організації обов'язки забезпечення відповідності стандарту, однак також передбачає, що організація може звернутись із проханням до постачальників щодо дотримання частини стандарту з метою досягнення відповідності. Зрозуміло, що за відсутності співпраці із постачальниками і субпостачальниками цього досягти неможливо, тому важливо отримати згоду на застосування до них СНП організації ще на стадії укладання договорів про постачання матеріалу. Як варіант, пункти про згоду на застосування СНП та про доступ до доказів відповідності застосовним вимогам стандарту можна включити безпосередньо у договір постачання (або в окрему угоду на постачання контрольованих матеріалів), а Декларацію постачальника підписувати окремо.

Відповідно, у СНП варто зазначити, що *організація укладає договори на постачання матеріалу лише із постачальниками, які:*

- попередньо дали згоду на застосування до них СНП організації;
- підписали Декларацію постачальника (для лісгосподарських підприємств або суб'єктів підприємницької діяльності);
- готові забезпечити для організації, органу сертифікації, а також Assurance Services International доступ до доказів відповідності (включно із його субпостачальниками) застосовним вимогам стандарту FSC-STD-40-005, зокрема до документів, територій та виробничих потужностей і джерел постачання.

1.3. Остаточне рішення про використання **матеріалу** (а фактично про можливість співпраці з тим чи іншим постачальником) організація повинна приймати після застосування своєї системи належної перевірки, яка підтверджує відповідність вимогам стандарту на момент перевірки або після

застосування контрольних заходів. Якщо контрольними заходами неможливо знизити ризик до низького, організація змушена відмовитися від використання **матеріалу** як **контрольованого**. У такому випадку необхідно прийняти рішення стосовно того, чи розривати договір на постачання взагалі, чи використовувати деревну сировину для виготовлення не сертифікованої продукції (якщо такий варіант передбачено процедурою стандарту FSC-STD-40-004).

Важлива відмінність нової версії стандарту від попередньої – застосування **контрольних заходів** і прийняття остаточного рішення лише після аналізу результатів їхньої дії (детально у розділі «Контрольні заходи»).

Отже, варто відмітити, що *організація використовує матеріал як контрольований для виготовлення FSC продукції (продає матеріал з заявою FSC контрольована деревина для трейдерів), отриманий лише від тих постачальників і субпостачальників, щодо яких підтверджено зниження ризику походження та змішування матеріалів після виконання доречних контрольних заходів; якщо жоден із контрольних заходів в рамках відповідних категорій контрольованої деревини не забезпечує зниження ризику, організація не включає (виключає) таких суб'єктів у число (з числа) постачальників і субпостачальників контрольованого матеріалу.*

1.4. У розділі «Впровадження та підтримка системи належної перевірки» також доцільно уточнити, що згідно з вимогами стандарту елементами СНП організації є:

- отримання інформації про матеріал;
- оцінювання ризику джерела походження матеріалу і ланцюга постачання;
- зниження ризику за допомогою контрольних заходів.

Ці елементи передбачені стандартом FSC-STD-40-005 V3-1 і деталізуються в аналогічних окремих розділах.

1.5. Стандарт вимагає щорічної перевірки і перегляду СНП. Перегляд також має здійснюється у разі змін, які впливають на доречність, ефективність або адекватність СНП.

Доречність (своєчасність) – відповідність обставинам, потребам, вимогам даного моменту.
Ефективність – дія, що призводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект.
Адекватність – цілковита відповідність, тотожність.
(Джерело: Всесвітній словник української мови: <https://uk.worldwidedictionary.org>).

Корективи необхідно вносити у випадку, коли відбуваються залежні і незалежні від організації зміни або система не забезпечує бажаного результату, чи навпаки, оцінку ризику та контрольні заходи можна забезпечити з меншими для організації затратами і зусиллями, проте із забезпеченням необхідної ефективності. Необхідно зважати, що у деяких випадках внесення змін до СНП є обов'язковим, наприклад, за умови зміни постачальників.

У інших випадках організація може самостійно визначитися із типами необхідних змін. Зокрема, нова версія стандарту не регламентує механізму забезпечення контрольних заходів, тобто яким чином здійснювати групування, вибірку постачальників та субпостачальників, які з них і скільки підлягатимуть щорічній перевірці. Спробувавши певний варіант групування і вибірки, можна оцінити його доцільність і за необхідності переглянути. Наприклад, аудити державних і комунальних лісгосподарських підприємств засвідчують, що система та рівень ведення лісового господарства у них ідентичні, відповідно, немає сенсу розділяти ці підприємства і робити окремі вибірки. Можливо виникне необхідність здійснювати групування за іншими ознаками (підприємства з територій низького чи визначеного ризику за категорією 3; ФОП-постачальники виробники чи трейдери тощо). Також це стосується часу на проведення одного аудиту (детальніше у розділі «Оцінювання ризику»).

Перевірка СНП повинна здійснюватися у процесі внутрішнього аудиту, який включає, наприклад, такі заходи, перелік яких не є вичерпним:

- перевірку змін в оцінюванні ризику;

- перевірку переліку постачальників і схем ланцюгів постачання;
- перевірку системи менеджменту якості;
- оцінку адекватності групування постачальників і субпостачальників та вибірки об'єктів перевірки;
- оцінку часу на проведення одного аудиту постачальника (необхідно більше або менше часу);
- оцінку ефективності роботи експертів;
- перевірку ефективності застосованих контрольних заходів.

Перелічені заходи можуть бути реалізовані відповідальними особами організації переважно у камеральних умовах. Однак, доречними є також польові перевірки і консультації із зацікавленими сторонами, які можуть поєднуватися із контрольними заходами. Стосовно консультацій із зацікавленими сторонами, то у цьому випадку йдеться про оцінку **самої СНП**, а не матеріалу, що отримується від постачальників. Наприклад, відповідальна особа організації у рамках контрольних заходів у попередньому році проводила опитування представників НГО (незалежних громадських організацій) екологічного спрямування. Таким чином, здійснюючи перевірку СНП, доцільно поцікавитися ефективністю застосованих організацією контрольних заходів. Якщо відгуки будуть негативними, СНП потребує перегляду.

Оскільки стандарт вимагає документування масштабу, дат, співробітників, залучених до аудиту, та випадки оцінювання СНП як неефективної, у цьому розділі необхідно прописати, ким і як саме буде здійснюватися внутрішній аудит, яким буде його документальне оформлення. Наприклад, можна обрати спосіб, коли *внутрішній аудит СНП проводить відповідальний за сертифікацію у другій декаді січня кожного календарного року (або за необхідності у разі змін, які впливають на доречність, ефективність або адекватність СНП) впродовж 2-5 робочих днів із залученням експертів організації, які здійснюють аудити постачальників. Польові перевірки, консультації із зацікавленими сторонами та незалежними експертами проводяться попередньо, у терміни, що забезпечують вчасне отримання необхідної інформації, або поєднуються із контрольними заходами.*

Документальним оформленням внутрішнього аудиту СНП можуть бути записи у «Журналі внутрішніх аудитів СНП» (зразок у додатку Б) та протокол чи акт, який відповідальний подає на затвердження директору організації (додаток В). Організація може обрати інші варіанти документального оформлення внутрішнього аудиту СНП, але форми документів також повинні додаватися до СНП.

Відповідальний за сертифікацію повинен здійснити аналіз інформації, отриманої у процесі внутрішнього аудиту СНП, і запропонувати заходи перегляду у разі її неефективності або за іншої необхідності. Усі випадки неефективності СНП, виявлені у процесі внутрішнього аудиту і задокументовані, повинні усуватися впродовж 12 місяців з моменту виявлення, а спосіб усунення невідповідності та дата фіксуватися у документах, якими оформлюються результати аудиту (приклад у додатку Б).

У розділі важливо передбачити, *якщо у разі висновку внутрішнього аудитора про те, що неефективність СНП призводить або може призвести до потрапляння у виробництво неприйнятних вхідних матеріалів у певних ланцюгах постачання, організація відмовиться від використання матеріалу у цих ланцюгах до усунення виявлених проблем.*

2. ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО МАТЕРІАЛ

2.1. Стандарт зобов'язує організації отримувати, документувати та підтримувати актуальну інформацію про матеріал. У систему господарського обліку необхідно вносити, як мінімум, таку інформацію:

- назва, юридична та фактична адреси постачальників;
- територія розташування;
- найменування матеріалу, що постачається, та деревні види (наукові українська і латинська назви);
- кількість придбаного матеріалу у відповідних одиницях;

- документація із закупівель (аукціонні свідоцтва, рахунки, договори купівлі-продажу, товарно-транспортні накладні і специфікації);
- підтвердження походження (лісорубні квитки і планово-картографічні матеріали ділянок, звідки фактично отримана продукція);
- інформація про ланцюги постачання (включно із субпостачальниками);
- застосовне оцінювання ризику.

У СНП бажано детально описати, як саме буде здійснюватися отримання, документування та підтримання актуальної інформації, а також конкретизувати, які документи будуть при цьому використані. Для державних лісогосподарських підприємств, підпорядкованих Держлісагентству України, обов'язковим є застосування електронного обліку деревини, отже, документом, що засвідчує відпуск продукції, повинна бути лише електронна товарно-транспортна накладна ТТН-ліс з додатком специфікацією (якщо електронний облік фактично впроваджений). Ці документи при зберіганні втрачають інформацію, відповідно, потрібно зробити їхні копії. Комунальні та державні підприємства іншого відомчого підпорядкування можуть використовувати паперові ТТН. Також бажано вказати відповідальних осіб (в рамках свої посадових зобов'язань) за дотримання цієї частини СНП.

В Україні постійними лісокористувачами є підприємства різних форм власності (державної, комунальної, приватної) та різного відомчого підпорядкування (Держлісагентству, Міноборони, Мінінфраструктури та ін.). Зважаючи на різні рівні ризику та відомчі особливості, необхідно визначати форму власності та відомче підпорядкування постачальників-лісокористувачів.

Наприклад, початкове отримання інформації (назва, юридична та фактична адреси; територія розташування; форма власності та юридичне підпорядкування (для лісогосподарських підприємств); найменування матеріалу, що постачається, та деревні види) здійснюється під час підписання Договору постачання та Декларації постачальника (додатки Д-Е). Сама Декларація постачальника та договір постачання, як відмічено у стандарті, можуть бути лише частиною доказової бази про походження матеріалу.

Необхідно вказати, де будуть реєструватися і зберігатися основні документи (наприклад, аукціонні свідоцтва, договори купівлі-продажу реєструються і зберігаються у відділі постачання, товарно-транспортні накладні і специфікації, рахунки – у бухгалтерії).

Важливими документами підтвердження походження в Україні є лісорубні квитки і планово-картографічні матеріали, про що свідчать неодноразові запити закордонних споживачів. Ці документи також потрібні для ділянок, на які будуть здійснюватися польові візити у ході реалізації контрольних заходів. Можна в СНП відмітити, наприклад, що менеджер з постачання контролює належне оформлення документації із закупівель та отримання **за вимогою споживача** лісорубних квитків і планово-картографічних матеріалів ділянок, звідки фактично отримана продукція. До планово-картографічних матеріалів належать витяги з таксаційних описів, копії планів лісонасаджень або планшетів.

Від постачальників, які отримують матеріал від субпостачальників, необхідно передбачити отримання копій їхніх договорів із субпостачальниками та товарно-транспортних документів, які підтверджують ідентичність матеріалу. Якщо субпостачальником є не сертифіковане підприємство, копії лісорубних квитків і планово-картографічних матеріалів **за вимогою споживача** організації надає постачальник. Обов'язок такого постачальника надавати документи субпостачальника має бути закріпленим у договорі постачання.

Отже, організація незалежно від складності ланцюга повинна мати такі документи на матеріали:

- договори купівлі-продажу;
- товарно-транспортні накладні і специфікації;
- рахунки на оплату матеріалу;
- аукціонні свідоцтва (у разі придбання матеріалу на аукціоні);

- лісорубні квитки і планово-картографічні матеріали (на вимогу споживача та для ділянок, на які будуть здійснюватися польові візити).

2.2. Для попередження ризику, пов'язаного зі змішуванням з неприйнятними вхідними матеріалами в ланцюгу постачання (детально у розділі «Оцінка ризику»), для постачальників, які отримують матеріал у субпостачальників, та є виробниками або тимчасово зберігають матеріал на своїх виробничих площадках, необхідно *отримувати додаткову інформацію про виробничі площі (витяги з реєстру про право власності, договори оренди).*

Важливо: у СНП бажано максимально уникати загальних фраз. Зокрема, відповідно до схеми постачання, слід детально описувати необхідне з посиланням на конкретних постачальників. Так, організації AAA зі схеми 2 необхідно передбачити отримання копій лісорубних квитків, планово-картографічних матеріалів та додаткової інформації конкретно від постачальників ФОП1, ФОП2 і ФОП3.

2.3. У цьому розділі СНП має бути відмічено, що *в договорах купівлі-продажу зазначаються пункти про необхідність постачальників повідомляти організацію стосовно будь-яких змін (включно із субпостачальниками), що можуть вплинути на визначення ризику або його зниження (зміни породного складу, походження, ланцюга постачання та інше).*

2.4. Загальну інформацію про постачальників варто оформити у вигляді Переліку постачальників контрольованої деревини (зразок у додатку Ж), який повинен містити щонайменше: найменування постачальника (субпостачальника), вид матеріалу, найменування деревних порід, територію і джерело постачання, форму власності і відомче підпорядкування (для лісокористувачів).

2.5. На основі зібраної інформації про постачальників і матеріал організація має встановити області з однаковим визначенням ризику для кожної категорії контрольованої деревини (додаток И). Згідно з чинною НОР ризик на національному рівні є «визначеним» для категорій 1-4 і «низьким» для категорії 5, отже, можна обмежитися двома схемами.

Інформація про походження також використовується за необхідності підтвердження заготівлі матеріалу з FSC-сертифікованих джерел, або попередньо контрольованих джерел (де матеріал продавався з заявою FSC контрольованої деревини) при постачанні матеріалу організації без заяви FSC.

Наприклад, стосовно організації AAA таке підтвердження потрібне для ФОП1 і ФОП2, які постачали матеріал від сертифікованих субпостачальників, доки не відбулося підтвердження низького ризику у їхніх ланцюгах постачання.

2.6. Якщо організація отримує від постачальників не деревину у круглому вигляді або деревні матеріали як основний вид продукції, а лише побічні продукти (наприклад, тирсу, стружку, кору), можливі два варіанти отримання інформації про матеріал: аналогічно пунктам 2.1-2.5 або укладання з постачальником побічних продуктів детальної угоди, у якій зазначається інформація про матеріал та згідно з якою постачальник сприятиме організації у її роботі зі збору інформації, необхідної для забезпечення контрольних заходів. Однак, така угода не звільняє організацію від необхідності перевірки наданої інформації, тому доцільніше застосовувати повну процедуру.

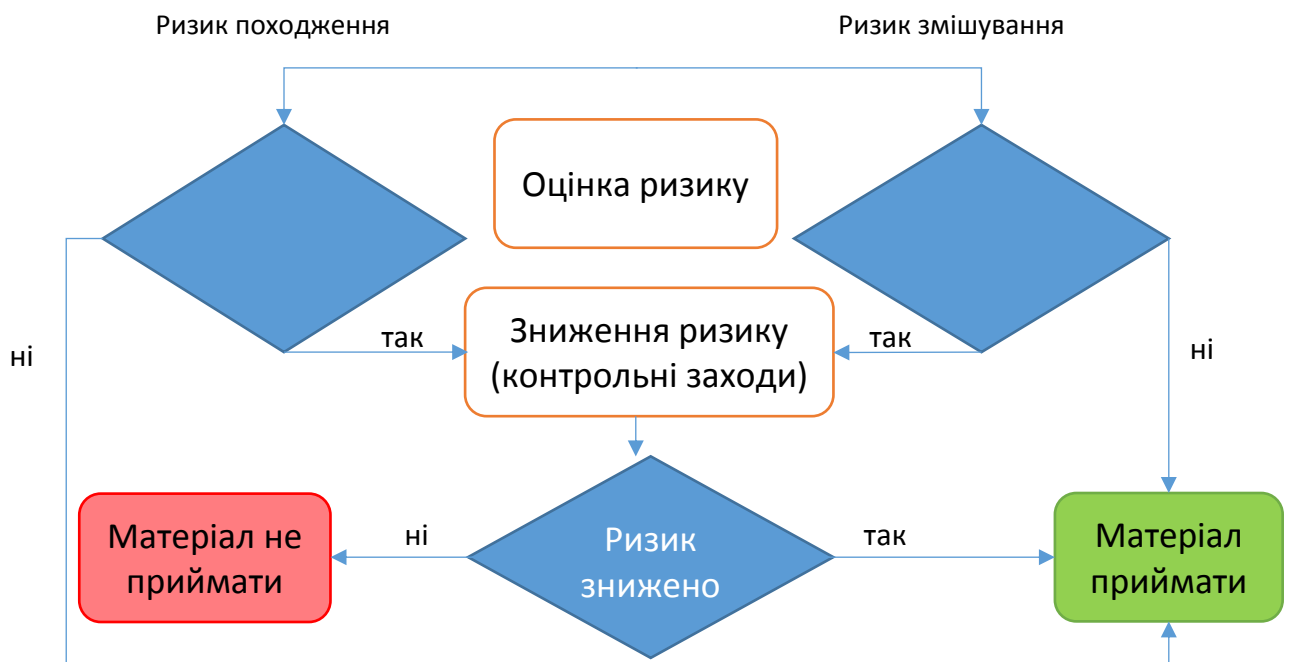
2.7. Організаціям, які у якості матеріалу використовують деревну сировину з видів, перелічених у додатках 1-3 Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що знаходяться під загрозою зникнення (CITES), необхідно додати пункт про те, що усі операції з таким матеріалом повинні супроводжуватися відповідними сертифікатами. Слід відмітити, що в Україні немає деревних видів з цих додатків, отже, це може бути лише імпортована сировина.

3. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ

Стандартом передбачені два види оцінювання ризику: джерела походження і ланцюга постачання.

Ризик джерела походження включає в себе ризик отримання матеріалу з неприйнятних джерел, де застосовуються неприйнятні методи управління або пов'язані з ними види діяльності і стосується виключно постачальників або субпостачальників – лісокористувачів. Оцінювання ризику джерела походження обмежується застосуванням чинної НОР.

Ризик ланцюга постачання полягає у можливості змішування на різних його етапах з неприйнятними матеріалами або з матеріалами іншого походження, що не дозволяє підтвердити ризик, пов'язаний з походженням, впродовж транспортування, переробки чи зберігання. Оцінювання ризику ланцюга постачання організацією здійснюється самостійно. Деталізація цієї оцінки залежить від складності самого ланцюга (див. п. 1.2) та ступеня ризику змішування у ланцюгу. Ця частина СНП потребує ретельного і об'єктивного опрацювання на основі попередньої інформації про постачальників. У підсумку необхідно визначити можливість використання матеріалу як контрольованого без застосування або із застосуванням контрольних заходів, як демонструє схема.

Цей розділ СНП доцільно розділити на три підпункти, які стосуватимуться оцінювання ризику джерела походження, ризику ланцюга постачання та можливості використання матеріалу на основі оцінок ризику.

3.1. Оцінювання ризику джерела походження

У цьому пункті необхідно вказати, яка оцінка ризику походження застосовується організацією, яким визнається ризик за кожною із категорій та якими будуть дії організації за умови «визначеного» ризику.

Відповідно до ієрархії оцінювання ризику, котра застосовуватися для впровадження стандарту FSC-STD-40-005 V3-1, для оцінювання ризику джерела походження організація повинна використовувати FSC національну оцінку ризику контрольованої деревини для України, розроблену відповідно до FSC-PRO-60-002 V3-0 за п'ятьма категоріями FSC-контрольованої деревини з неприйнятних джерел:

- 1) незаконно заготовлена деревина;
- 2) деревина, заготовлена з порушенням традиційних прав і прав людини;
- 3) деревина з лісів, в яких особливі цінності для збереження опиняються під загрозою через господарську діяльність;
- 4) деревина з лісів, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення;

5) *деревина з лісів, в яких вирощують генетично модифіковані дерева.*

Згідно з чинною НОР за категоріями 1-4 ризик джерела походження є «визначеним», за категорією 5 – «низьким». Зважаючи на це, необхідно вказати, що *організація застосовуватиме контрольні заходи щодо постачальників (субпостачальників) – лісокористувачів для зниження ризику за категоріями 1-4 для індикаторів з визначеним ризиком:*

- для категорії 1 це переважна більшість індикаторів, за винятком 1.2; 1.13-1.15; 1.18; 1.20; 1.21;
- для категорії 2 – індикатори 2.2.a і 2.2.e;
- для категорії 3 – індикатори 3.1; 3.3; 3.4 і 3.6;
- категорія 4 представлена одним індикатором 4.1 із визначеним ризиком.

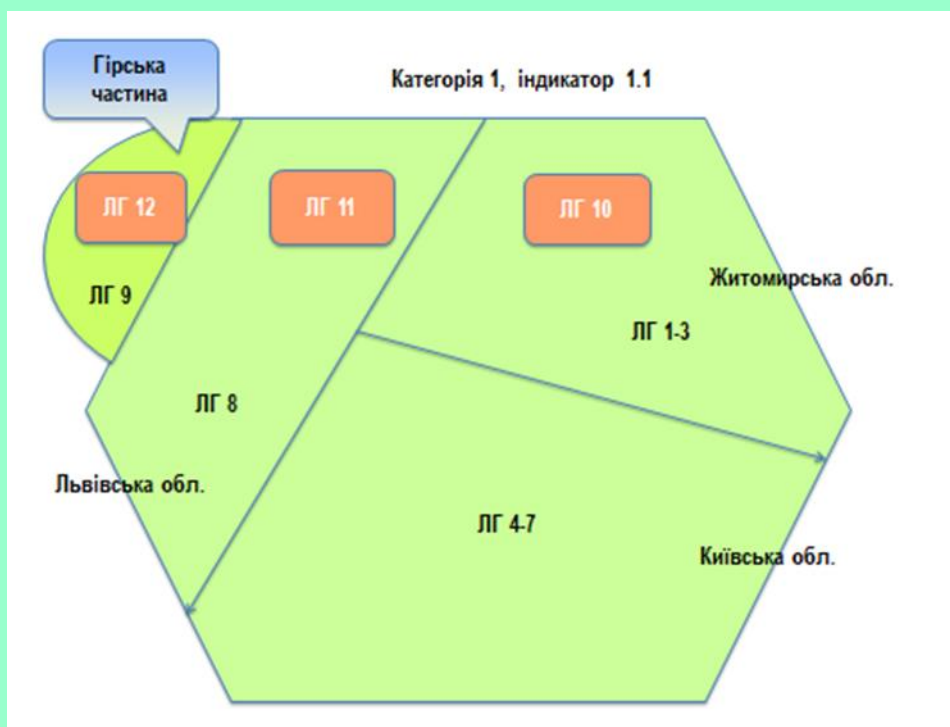
Особливістю НОР, розробленої відповідно до FSC-PRO-60-002 V3-0, є застосування функціональної шкали для певних індикаторів, що зумовлює різну категорію ризику (низький чи визначений) для різних джерел постачання або різні контрольні заходи в межах одного індикатора. Зокрема, це:

Категорія 1. Незаконно заготовлена деревина		
1.1. Права землекористування та землеволодіння	Ліси державної власності в постійному користуванні підприємств, підпорядкованих ДАЛРУ	Низький
	Ліси комунальної, приватної власності, а також державної власності в постійному користуванні підприємств іншого (аніж ДАЛРУ) відомчого підпорядкування	Визначений
Категорія 2. Деревина, заготовлена з порушенням традиційних прав і прав людини		
2.2.e. Охорона здоров'я в умовах радіаційного забруднення	Ліси, які потенційно можуть бути джерелом забрудненої радіонуклідами деревини, з регіонів та у відомчому підпорядкуванні підприємств, внесених в додаток 3	Визначений
	Ліси з усіх інших регіонів та у відомчому підпорядкуванні підприємств, не внесених в додаток 3	Низький
Категорія 3. Деревина з лісів, в яких особливі цінності для збереження опиняються під загрозою через господарську діяльність		
3.1. ОЦЗ 1	Всі ліси, що зростають поза межами об'єктів та/або установ природно-заповідного фонду (ПЗФ)	Визначений
	Всі ліси, що зростають в межах об'єктів та/або установ ПЗФ	Визначений
3.4. ОЦЗ 4	Гірські захисні ліси з обмеженим режимом користування	Визначений
	Усі захисні ліси, окрім гірських захисних лісів з обмеженим режимом лісокористування	Низький
3.6. ОЦЗ 6	Ліси, що відносяться до категорії лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення.	Низький
	Ліси, що відносяться до категорії рекреаційно-оздоровчих, захисних та експлуатаційних лісів	Визначений

Таким чином, зважаючи на функціональну шкалу, не потрібно застосовувати контрольні заходи для зниження ризику за індикатором 1.1 (підтвердження права землекористування та землеволодіння) для підприємств державної форми власності у відомчому підпорядкуванні ДАЛРУ та за індикатором 2.2.e для підприємств, ліси, яких не є джерелом забрудненої радіонуклідами деревини (додаток 3 НОР «Перелік регіонів та підприємств, які потенційно можуть бути джерелом забрудненої радіонуклідами деревини»). Розподіл за цими двома функціональними шкалами організації спроможні зробити самостійно, знаючи відомче підпорядкування лісогосподарських підприємств та користуючись додатком 3 НОР. Для

індикаторів категорії 3 частину ОЦЗ організації можуть визначити самостійно з додатків НОР (додаток 4 «Перелік адміністративних районів або підприємств, де розташовані важливі для птахів території (Important Bird Areas – IBAs), повністю або частково вкриті лісовою рослинністю в Україні» і додаток 5 «Рамсарські водно-болотні території, які повністю або частково вкриті лісовою рослинністю»). Для визначення решти ОЦЗ необхідне залучення експерта (детальніше у розділі «Зниження ризику»).

Якщо територію постачання зобразити схематично, то для індикаторів із функціональними шкалами умовно виділятимуться області постачання із низьким і визначеним ризиком. Так, на схемі ЛГ1-9 – підприємства, підпорядковані Держлісагентству (ризик низький), ЛГ10-12 – підприємства іншого відомчого підпорядкування (ризик визначений).

Ризики для конкретних джерел постачання у розрізі індикаторів зручніше зводити у таблицю за наведеним нижче зразком.

Ризики для джерел постачання у розрізі окремих індикаторів

№ з/п	Джерело постачання	Ризики за індикаторами категорій						
		1.1	1 інші	2.2.a	2.2.e	3.1, 3.3, 3.6	3.4	4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Підприємства ДАЛРУ							
1	ДП «Клавдієвське ЛГ»							
2	ДП «Уманське ЛГ»							
	Підприємства іншого відомчого підпорядкування							
3	Сколівське ДП «Галсільліс»							
4	ДП «Словечанський лісгосп АПК»							

Відповідно до встановлених ризиків для кожного джерела постачання визначається перелік контрольних заходів.

3.2. Оцінювання ризику ланцюгів постачання

Оцінювання ризику змішування отриманого матеріалу з неприйнятними матеріалами (тобто такими, які заготовлені без зниження ризику за категоріями 1-4 лісокористувачами, не охопленими СНП організацією) або з матеріалами іншого походження (невідомого організації) здійснюється безпосередньо організаціями і повинне охоплювати усіх постачальників, включно із субпостачальниками. Оцінюється ризик змішування при транспортуванні, переробці і зберіганні (якщо такі операції присутні) всередині ланцюга або між його ланками. Для постачальників, з якими організація співпрацює тривалий період, оцінювання можна здійснити, виходячи із попереднього досвіду верифікаційних аудитів, для нових постачальників доцільно керуватися принципом обачності. Загалом принцип обачності варто застосовувати за будь-яких сумнівних умов. Оцінювання ризику можна здійснювати індивідуально для кожного постачальника або для групи однорідних постачальників. Стандарт не регламентує порядку оцінювання ризику ланцюга постачання, його необхідно здійснювати залежно від складності ланцюгів, попереднього досвіду організації, зовнішньої інформації тощо. Ймовірними факторами ризику можуть бути, наприклад:

- якість і доступність інформації та документів (наприклад, паперові чи електронні ТТН);
- складність і довжина ланцюгів постачання;
- збірні продукти при переробці;
- неможливість фізичного розділення на складах, непрозорість процедур постачальника;
- транспортування контрольованого і не контрольованого матеріалу;
- ймовірна нелегальна діяльність в ланцюгу, шахрайство і корупція;
- неможливість перевірки, відсутність прозорості;
- можлива підміна порід дерев.

Хоча у стандарті немає прямих вказівок, але, очевидно, що оцінка ризику ланцюга постачання повинна підтверджуватися документально або, принаймні, якоюсь іншою достовірною інформацією; бути об'єктивною, надійною і реалістичною; виявлені ризики повинні бути настільки конкретними, щоб їх можна було знизити; процес оцінки ризику повинен бути задокументований. Виходячи з цього, організації передусім слід обрати метод оцінювання ризику. Наприклад, можна визначити кількість можливих факторів ризику, їхню умовну ймовірність і застосувати абстрактну оцінку ризику, як показано на схемі. Можна також додатково враховувати вагу факторів.

Ймовірність виникнення	Кількість факторів ризику				
	5 і більше	4	3	2	1
Дуже часто	25	20	15	10	5
Часто	20	16	12	8	4
Помірно часто	15	12	9	6	3
Рідко	10	8	6	4	2
Дуже рідко	5	4	3	2	1

Дуже низький ризик	1-3
Низький ризик	4-6
Помірний ризик	8-12
Високий ризик	15-25

За умови помірного та вищих ризиків можна вважати ризик визначеним і застосовувати для його зниження контрольні заходи. Можливі і варіанти, коли відсутні навіть фактори ризику, тоді, ризик буде низьким.

Наприклад, від постачальників ЛГ1-6 (див. вставку до п. 1.1, варіант схеми 1) організація «ААА» отримує матеріал (дрова паливні) з верхнього складу. Менеджер з постачання особисто здійснює приймання матеріалу, контролює заповнення товаросупровідних документів. Транспортування матеріалу здійснюється автотранспортом організації безпосередньо до виробничої площадки. Фактори ризику транспортування відсутні, складування і переробка не здійснюється. *Ризик у цих ланцюгах низький.*

Постачальники ФОП1 і ФОП2 (варіант схеми 2). Поставляють організації матеріал (дрова паливні), отриманий від субпостачальників – сертифікованих лісгосподарських підприємств, що підтверджується копіями ТТН-ліс зі специфікаціями. Матеріал попередньо завозиться на територію постачальників, деякий час зберігається, відбирається менеджером організації і транспортується автотранспортом організації безпосередньо до виробничої площадки. Постачальники для власних потреб отримують аналогічну сировину від не сертифікованих підприємств. Для сертифікованої деревини, призначеної для організації, виділена окрема територія, однак, дров'яна деревина не обліковується поштучно, відповідно немає можливості точно ідентифікувати матеріал за допомогою бирок лісгосподарських підприємств. Існує підозра шахрайства працівників ФОП. Фактори ризику: при транспортуванні – один, ймовірність рідко (співвідношення перевезення сертифікованої і не сертифікованої деревини); при зберіганні – два, ймовірність часто. *Ризик змішування з матеріалом іншого походження при транспортуванні низький, при зберіганні – визначений.*

Постачальник ФОП3 (варіант схеми 2). Поставляє організації матеріал (деревне вугілля) власного виробництва, сировиною для якого є дров'яна деревина, що отримується від субпостачальників – не сертифікованих лісгосподарських підприємств державної, приватної і комунальної форм власності. Сировина до постачальника транспортується від субпостачальників автотранспортом ФОП-перевізника з підозрою на шахрайство (подвійне використання документів). Супровідні документи у підприємств державної форми власності – ТТН-ліс зі специфікаціями, у приватних і комунальних підприємств – ТТН паперові (електронний облік відсутній). Факторів ризику при транспортуванні деревини державних підприємств один, ймовірність рідко; приватних і комунальних підприємств – два, ймовірність часто. *Ризик змішування з неприйнятними матеріалами при транспортуванні з підприємств державної форми власності – низький, приватної і комунальної – визначений.*

Постачальник здійснює переробку на власних виробничих потужностях, використовує однорідну сировину, для якої встановлені коефіцієнти виходу готової продукції, реалізовує усе виготовлене вугілля організації. Фактори ризику відсутні. *Ризик змішування з неприйнятними матеріалами при переробці низький.*

Транспортування матеріалу (деревного вугілля) від постачальника здійснюється автотранспортом організації у супроводі менеджера з постачання. Фактори ризику відсутні. *Ризик низький.*

Організація може обрати варіант, коли ризик визначається для кожного окремого фактору (транспортування, переробки, зберігання, як у прикладі) або в комплексі для «змішування».

Документальне оформлення процесу оцінювання ризику у ланцюгах можна подати у вигляді звіту, затвердженого керівником організації (додаток К).

Як підсумок оцінювання ризику ланцюгів постачання необхідно визначитися, для яких постачальників і в яких частинах ланцюга необхідно застосовувати контрольні заходи. Так, в рамках наведених прикладів *контрольні заходи необхідно застосовувати:*

- для постачальників ФОП1 і ФОП2 в частині зберігання матеріалу;
- для постачальника ФОП3 в частині транспортування матеріалу від субпостачальників приватної і комунальної форми власності.

3.3. Використання матеріалу на основі оцінок ризику

У цьому пункті доцільно описати, за яких умов організація може використовувати матеріал як

контрольований. У частині ризику джерела походження (для лісокористувачів) це можливо тільки у тому випадку, якщо контрольними заходами організації з відповідними верифікаторами буде знижено ризик до низького для категорій 1-4 контрольованої деревини. За категорією 5 контрольні заходи не застосовуються, зважаючи на низький ризик згідно з НОР.

За наведеним прикладом у частині ризику транспортування, переробки і зберігання в ланцюгах постачання за умови низького ризику походження організація може:

- використовувати матеріал (дрова паливні) як контрольований від постачальників ЛГ1-6 без застосування контрольних заходів;
- використовувати матеріал (дрова паливні) як контрольований від постачальників ФОР1 і ФОР2, якщо буде контрольними заходами з відповідними верифікаторами знижено ризик змішування з матеріалом іншого походження при зберіганні матеріалу;
- продавати матеріал (деревне вугілля) із заявою FSC контрольованої деревини від постачальника ФОР3, якщо буде контрольними заходами з відповідними верифікаторами знижено ризик змішування з неприйнятними матеріалами при транспортуванні матеріалу від субпостачальників комунальної і приватної форм власності.

Організація також зможе використовувати як контрольований **отриманий раніше** матеріал від постачальників ФОР1 і ФОР2 (від сертифікованих субпостачальників), якщо буде підтвердження, що не відбулося змішування у несертифікованому FSC ланцюгу постачання після перевірки цих постачальників.

4. ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ

Згідно з вимогами стандарту, організації необхідно мати та впроваджувати контрольні заходи, достатні для зниження визначеного ризику, пов'язаного з походженням, та/або ризику, пов'язаного зі змішуванням з неприйнятними вхідними матеріалами у ланцюгу постачання.

Аналогічно до попереднього, цей розділ також можна розділити на підпункти, які стосуються контрольних заходів та верифікаторів для зниження ризику походження матеріалу, ризику у ланцюгах постачання та механізму реалізації контрольних заходів.

4.1. КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ ТА ВЕРИФІКАТОРИ ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ ПОХОДЖЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Перед застосуванням контрольних заходів організації доцільно:

- проаналізувати та за потреби змінити свою політику закупівель, наприклад, відмовившись від споживачів, стосовно яких завідомо є сумніви в ефективності застосування контрольних заходів, виходячи із власного досвіду чи отримуючи інформацію з додаткових джерел;
- внести зміни до типових форм договорів з постачальниками (за прикладами, наведеними у попередніх розділах та додатках);
- визначитися з тим, яку інформацію необхідно буде отримувати від постачальників і з якою періодичністю.

При розробці контрольних заходів у НОР експертами згідно з FSC-PRO-60-002 V3-0 за основу взято вимогу «бажаний результат контрольних заходів повинен бути чітко встановлений» (наприклад, «закупівля деревини у постачальників, права на користування землями лісогосподарського призначення у яких документально підтвердженні»), а шляхи досягнення цього результату подані як верифікатори: документальні перевірки, польові візити, опитування зацікавлених сторін тощо. Отже, з набуттям чинності нової НОР, **організації використовують сформовані у ній контрольні заходи у повному обсязі** з максимальним застосуванням передбачених верифікаторів для зниження ризику. Якщо отримання інформації за певним верифікатором є проблемним, необхідно забезпечити зниження ризику за допомогою інших верифікаторів. Якщо організація вважає, що контрольні заходи НОР є недостатніми

або ризик більш ефективно можна знизити інакше, вона може розробити власні контрольні заходи, дотримуючись вимог стандарту:

- а) організація демонструє, що передбачені НОР контрольні заходи є недостатніми для зниження ризику, виявленого у певних операціях, які вона здійснює;
- б) організація демонструє органу сертифікації, що альтернативні контрольні заходи є достатніми для зниження ризику і FSC-акредитований орган сертифікації затверджує альтернативні контрольні заходи; та
- в) після затвердження органом сертифікації, організація надсилає опис альтернативних контрольних заходів та обґрунтування їх застосування **органу, відповідальному за підтримку в актуальному стані НОР** (і який визначений у НОР).

Уповноваженим за підтримку НОР в Україні є Павло Кравець – директор Національного представництва FSC в Україні.

Контрольні заходи і верифікатори для зменшення ризику походження наведені у колонках 6 (шість) таблиць розділів 6.1, 6.2 і 6.4 та у колонці 7 (сім) таблиці розділу 6.3 нової НОР.

Важливо: Слід розрізняти **опитування зацікавлених сторін**, як верифікатор безпосередньо при здійсненні контрольних заходів та попередні **шеститижневі консультації із зацікавленими сторонами**, які за вимогою стандарту є одним із контрольних заходів (обов'язковим для категорій 2 і 3 та за необхідності для категорій 1 і 4).

Оскільки організація повинна застосовувати контрольні заходи, передбачені НОР, для категорій 2 і 3 не обов'язкові висновки експертів про достатність цих заходів. Окрім того, в інтерпретації міжнародного центру FSC INT-40-005-27 (<https://ua.fsc.org/ua-ua/newsroom/technical-news/id/266>) зазначено, що і для контрольних заходів в рамках категорії 2, висновок експерта необхідний лише стосовно індикатора 2.3, але у НОР за цим індикатором ризик є низьким.

Отже, стосовно достатності контрольних заходів, *немає необхідності для організації використовувати думку експерта*. Однак, залучення експерта є одним із важливих верифікаторів контрольних заходів для індикаторів категорії 3 з визначеним ризиком, зокрема, для визначення наявності ОЦЗ на території лісгосподарських підприємств. Без належної кваліфікації у цій сфері можна припуститися помилок і не гарантувати зниження ризику. У багатьох верифікаторах контрольних заходів категорій 1 і 2 також, як варіант, передбачено залучення експертів.

4.2. КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ ТА ВЕРИФІКАТОРИ ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ У ЛАНЦЮГУ ПОСТАЧАННЯ

Для зменшення ризику **змішування** матеріалу в ланцюгах постачання організація повинна розробити контрольні заходи, зважаючи на складність ланцюга та оцінку ризику (*контрольні заходи в НОР стосуються тільки ризику походження*). Приклад таких контрольних заходів для зниження ризику у ланцюгу постачання наведено нижче.

Підтвердження достатньої гарантії, що при транспортуванні матеріалу суб'єктами, які не включені в ланцюг постачання і не набувають права власності на матеріал, не відбудеться змішування його з неприйнятним матеріалом

1. Вибіркова перевірка одного транспортного засобу ФОП-перевізника, який здійснює доставку матеріалу від субпостачальника до постачальника підтверджує наявність та належне оформлення товаросупровідних документів на деревину, а кількісні і якісні характеристики матеріалу відповідають цим документам.
2. Опитування ФОП-перевізника підтверджує, що він дотримується вимог постачальника і гарантує, що отриманий від субпостачальника матеріал не буде змішаний з неприйнятним матеріалом.

Підтвердження достатньої гарантії, що при зберіганні матеріалу постачальником не відбудеться

змішування його з матеріалом іншого походження

1. Натурна перевірка території постачальника підтверджує, що для тимчасового зберігання матеріалу, призначеного для реалізації організації, виділена окрема площа, яка відповідно позначена.
2. Фактична кількість матеріалу, що тимчасово зберігається, може бути зіставлена із отриманою від субпостачальників згідно з ТТН.
3. Опитування персоналу постачальника підтверджує їхнє відповідальне ставлення до зберігання матеріалу організації та недопущення змішування з матеріалом іншого походження.

Підтвердження достатньої гарантії, що при переробці матеріалу постачальником не відбудеться змішування його з матеріалом іншого походження

1. Натурна перевірка виробничого процесу постачальника підтверджує, що під час переробки матеріалу (сировини), який надалі у вигляді матеріалу (готової продукції) поставлятиметься організації, здійснюється відділення («повне очищення») від матеріалу і напівфабрикатів іншого походження.
2. Фактична кількість матеріалу (готової продукції) після переробки зіставна з кількістю сировини згідно з нормами витрат.
3. Опитування персоналу постачальника підтверджує їхнє відповідальне ставлення до переробки матеріалу для організації та недопущення змішування з матеріалом іншого походження.

4.3. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Однією із особливостей нової версії стандарту контрольованої деревини є вимога щодо проведення консультацій із зацікавленими сторонами в рамках реалізації контрольних заходів зі зменшення ризику походження.

Вимоги до проведення консультацій із зацікавленими сторонами вписані у стандарті окремим додатком. Такі консультації необхідні для зниження визначеного ризику за категоріями 2 і 3 обов'язково, а для категорій 1 і 4 на розсуд організації. Рекомендовано здійснювати консультації відповідно обсягу і масштабу діяльності, тобто розповсюджувати на всю територію постачання і за кожним виявленим ризиком категорій 2 і 3. Оскільки у НОР в межах категорій ризик визначений лише за окремими індикаторами, консультації можна проводити також тільки за цими індикаторами. Зокрема, для категорії 2 це індикатор 2.2.а (заборона на самоорганізацію і ведення колективних переговорів), який фактично стосується дотримання прав працівників лісгосподарських підприємств та працівників підрядних організацій у сфері праці, та 2.2.е (охорона здоров'я в умовах радіаційного забруднення). Для категорії 3 слід консультації проводити за всіма фактично виявленими самою організацією та за допомогою експерта ОЦЗ, де є ризик загрози від господарської діяльності.

Передусім, здійснюючи консультації стосовно тих категорій, де ризик є визначеним, необхідно виявити зацікавлені сторони та сторони, чий інтерес зачеплено господарською діяльністю постачальників (див. означення термінів у глосарії методичних рекомендацій). Слід зазначити, що в межах стандарту контрольованої деревини сторонами, чий інтерес зачеплено, є ті, які актуальні для області системи належної перевірки (включаючи діяльність організації і її постачальників (субпостачальників), а також ті, хто чинить вплив на ризики, виявлені у СНП.

Стандарт FSC-STD-40-005 V3-1 містить у додатку В перелік зацікавлених сторін, який не є вичерпним. Організація має самостійно визначити конкретний перелік зацікавлених сторін та сторін, чий інтерес зачеплено. При цьому в частині ідентифікації зацікавлених та забезпечення ефективної взаємодії з ними слід використовувати перелік зацікавлених сторін при проведенні лісової сертифікації за схемою FSC в Україні, затверджений рішенням робочої групи з розробки національних стандартів лісової сертифікації для України у березні 2018 р. (доступний з адреси https://ua.fsc.org/ua-ua/_certification/-08). Згідно із зазначеним переліком зацікавленими сторонами, наприклад, можуть бути:

- Національне представництво FSC в Україні;

- робоча група з розробки національних стандартів лісової сертифікації для України;
- робоча група з розробки національної оцінки ризику контрольованої деревини для України;
- професійна спілка працівників лісового господарства України, її обласні профспілкові організації;
- асоціації лісопромислових підприємств;
- обласні, районні, сільські, селищні, міські ради;
- обласні та районні державні адміністрації;
- освітні та наукові установи, пов'язані зі сферою лісового господарства;
- громадські організації екологічного та соціального спрямування;
- спілки місцевих громад;
- утримувачі FSC сертифікатів (CoC, CoC/CW), які здійснюють закупівлю лісопродукції на постійній основі (або є її потенційними споживачами) та ін.;
- експерти та консультанти у сфері лісової сертифікації, якщо вони не задіяні у підготовці підприємства, що розглядається, до сертифікації.

За потреби до зазначеного переліку можуть бути включені інші зацікавлені сторони, зокрема, центральні органи виконавчої влади в сфері лісового господарства, охорони навколишнього природного середовища та їх територіальні органи.

Сторонами, чий інтереси зачеплено, в контексті категорії 2 можуть бути робітники постачальників (їхні інтереси представляють профспілки), категорії 3 – громадські організації екологічного та соціального спрямування, а також територіальні громади, зважаючи на принцип обачливості.

Зазначений перелік зацікавлених сторін є базовим та повинен бути доповненим організацією при проведенні кожної консультації. Відсутність адреси організацій у наведеному переліку не є підставою для того, щоб їх не виявляти та не запрошувати такі організації до участі у консультаціях. Якщо в переліку є відсутніми адреси, наприклад, обласних, районних, сільських рад, регіональних відділень громадських організацій тощо, то організація повинна самостійно знайти їхні контакти та забезпечити можливість участі у процесі консультацій.

Перелік зацікавлених сторін має відповідати масштабу території постачання. Якщо коло постачальників обмежується регіональним рівнем, то, ймовірно коло зацікавлених сторін для консультування може обмежуватись зазначеними рівнями, на відміну від ситуації, коли масштаби території постачання потребують контактування із зацікавленими сторонами національного рівня.

Усіх виявлених зацікавлених сторін необхідно повідомити та запросити до участі у консультаціях не пізніше, ніж за 6 тижнів до початку *господарської діяльності*, яка є предметом консультації, як передбачено стандартом контрольованої деревини.

Оскільки система належної перевірки – безперервний комплексний процес, очевидно, початком господарської діяльності можна вважати рішення організації про отримання матеріалу від постачальника чи групи постачальників на основі зниження ризику контрольними заходами до низького. Якщо організація здійснює контрольні заходи у процесі підготовки до сертифікації, це рішення має бути підтвержене органом сертифікації. У такому випадку, згідно з п. 2.8 FSC-STD-40-004 V 3-0, організація класифікує матеріал, що знаходиться на складі на момент проведення основного аудиту органом сертифікації, і матеріал, отриманий між датою основного аудиту та датою видачі сертифікату CoC, як придатний вхідний матеріал на основі того, що може продемонструвати органу сертифікації, що ці матеріали відповідають FSC вимогам щодо постачання матеріалу (зокрема контрольованого). Тобто, отримавши сертифікат, організація може використовувати матеріал як контрольований, накопичений з моменту зафіксованого нею зниження ризику. Аналогічне підтвердження рішення організації органом сертифікації може бути необхідним і за умови розширення джерел постачання в рамках контрольних аудитів.

Пропонуються такі способи повідомлення зацікавлених сторін: особисті зустрічі, особисті контакти по телефону, електронній пошті або поштою, розміщення повідомлень у національній або місцевій пресі та на відповідних вебсайтах, сторінках соціальних мереж, оголошення за допомогою місцевого радіо

або на місцевих дошках оголошень та ін. Спосіб повідомлення має бути доречним для різних категорій зацікавлених сторін.

Зацікавленим сторонам, одночасно із запрошенням до консультацій, необхідно надати інформацію про те, стосовно яких аспектів діяльності буде здійснюватися консультування. Дозволяється не надавати лише конфіденційну інформацію, але перелік такої інформації із відповідними обґрунтуваннями необхідно представити органу сертифікації.

Способами консультацій можуть бути: телефонне спілкування, анкетування, індивідуальні і групові зустрічі (наприклад, на сесії обласної чи районної рад). Анкети можуть містити різні категорії питань для різних зацікавлених сторін, наприклад для робітників постачальника і неурядових екологічних організацій. У повідомленнях необхідно відразу запросити дозвіл на оприлюднення інформації зацікавлених сторін, та вказати, що вона оприлюднюватиметься без ідентифікації зацікавленої сторони. Необхідно зважати, що просте повідомлення зацікавлених сторін може не вважатися повноцінною консультацією з точки зору органу сертифікації, тому необхідно докласти максимум зусиль для отримання зворотного зв'язку. Після закінчення консультаційного періоду впродовж 60 днів тим зацікавленим сторонам, які взяли участь у консультаціях, необхідно повідомити, яким чином взяті до уваги їхні коментарі.

Матеріали консультаційного процесу (перелік зацікавлених сторін, типи запитів, дати подання запитів, коментарі) організація повинна зберігати як доказ того, що консультаційний процес відбувався відповідно до вимог стандарту.

За результатами консультаційного процесу необхідно підготувати короткий звіт, у який має включатися:

- територія і джерело постачання, що підлягали обговоренню;
- перелік груп зацікавлених сторін;
- огляд коментарів (знеособлено і після отримання згоди);
- враховані (як саме) чи не враховані (чому) коментарі;
- обґрунтований висновок про можливість отримання матеріалу як контрольованого.

У додатку Л зразок короткого звіту у вигляді таблиці. Звіт про консультаційний процес необхідно включити до публічного резюме СНП згідно з Розділом 6 стандарту (детальніше у розділі «Загальнодоступна інформація»).

У своїй СНП організації необхідно описати процес проведення консультацій, терміни, відповідальних осіб, надати актуальний список виявлених зацікавлених сторін, форми запитів і звіту.

За **категорією 3** попередньо необхідно за допомогою експертів та консультацій із зацікавленими сторонами на території постачання визначити наявність ОЦЗ із «визначеним» ризиком згідно з НОР. Керуючись принципом обачливості, можна передбачити у СНП *повну відмову від отримання матеріалу з цих ОЦЗ*. Якщо ж є потреба отримувати матеріал з таких територій, то організація повинна бути готовою *надати переконливі докази* того, що господарська діяльність не шкодить цим цінностям.

Переважає більшість контрольних заходів потребує **виїзних перевірок**. Новою версією стандарту не визначено критерії здійснення вибірки, принципи вибору постачальників для перевірки, періодичність перевірок. Такий гнучкість у прийнятті рішень дозволяє організації самостійно обрати підхід стосовно цих питань та *описати його в цій частині СНП*.

Зокрема, для цілей вибірки всі підприємства-постачальники доцільно об'єднати в групи. Лісокористувачів (постачальників і субпостачальників) можна, наприклад, поділити на групи підприємств із рівнинних лісів та гірських лісів Карпат, у яких за більшою кількістю індикаторів категорії 3 ризик є визначеним (за чинною НОР). Вибірку можна здійснювати відповідно до табл., наведеної нижче.

Заокруглення слід здійснювати до цілого числа у бік збільшення.

Вибір підприємства-постачальника, який підлягатиме перевірці у кожній з груп (якщо поділ на групи здійснено), повинен бути випадковим. Незалежно від методу вибірки (генерація випадкових чисел, лототрон тощо) відбір підприємств, що перевіряються, повинен охоплювати всі області і обласні

управління лісового та мисливського господарства. Іншими словами, не допускається формування вибірки з підприємств лише однієї області, якщо територія постачання охоплює дві і більше області.

Загальна кількість підприємств у групі для відбору у вибірку, шт. (y)	Кількість підприємств гірської зони Карпат у вибірці, шт. ($x = 0,8 \sqrt{y}$)	Кількість підприємств рівнинної зони у вибірці, шт. ($x = 0,6 \sqrt{y}$)
1	1	1
2-7	2	1
8-11	3	2
12-24	3	3
25-39	4	3
40-44	5	4
n	$0,8\sqrt{n}$	$0,6\sqrt{n}$

Перевірку постачальників, до яких застосовуються контрольні заходи зі зниження ризику транспортування, переробки і зберігання, доцільно здійснювати залежно від рівня ймовірного ризику за оцінкою організації. Для постачальників з низьким ризиком застосування контрольних заходів, отже, і перевірки, не потрібні. Для постачальників з помірним ризиком можна обрати вибірку за формулою $x = 0,6 \sqrt{y}$, а стосовно постачальників з високим ризиком організація має прийняти рішення про подальшу співпрацю або застосування більш жорстких заходів.

Перевірка субпостачальників-лісокористувачів переважно повинна здійснюватися через постачальників. Якщо відповідно до вибірок число перевірок ризику походження і ризику ланцюга не співпадає, то можливі різні варіанти.

Наприклад, у організації ААА (див. вставку до п. 1.1, варіант схеми 2) п'ять постачальників-лісокористувачів із рівнинної частини (ЛГ1-5), три – гірських регіонів (ЛГ6-8). Необхідна кількість перевірок у першій групі – дві, у другій – дві. Постачальник ФОПЗ, для якого субпостачальниками є лісогосподарські підприємства, один. Отже, одне лісогосподарське підприємство другої групи перевіряється через постачальника, включно з контролем змішування при транспортуванні, інше – лише в частині контролю походження.

Можна розглядати усі лісогосподарські підприємства – джерела постачання як окрему групу для здійснення контрольних заходів зниження ризику походження, а усіх інших постачальників – як окрему, незалежну від субпостачальників, групу для зниження ризику змішування у ланцюгу.

З метою професійного виконання контрольних заходів виїзні перевірки лісокористувачів повинні проводитися персоналом організації або незалежними експертами, орієнтуючись на вимоги додатку С стандарту для кожної із категорій 1-4 (особливо це важливо для категорії 3, де залучення експертів передбачене як окремі верифікатори). Якщо персонал відповідає вимогам для категорій 1, 2 і 4, організація може здійснювати перевірки власними силами, у іншому випадку експерти потрібні і для цих категорій. У цій частині СНП необхідно зазначити конкретних осіб (співробітників чи експертів), які здійснюватимуть перевірку та навести коротко докази їхньої відповідності вимогам стандарту.

Про проведення перевірок постачальників і субпостачальників необхідно заздалегідь попередити. Для кожної із категорій 1-4 лісогосподарське підприємство повинно надавати документи або інше свідоцтво, яке підтверджує, що деревина відповідає вимогам до контрольованого матеріалу (FSC-контрольованої деревини) відповідно до верифікаторів контрольних заходів. Мінімальний перелік документів, які необхідні як верифікатори контрольних заходів, організація може направити засобами електронного зв'язку (або у інший спосіб) контактній особі підприємства після погодження дати перевірки.

Постачальники, які є проміжною ланкою у ланцюгу постачання, повинні надати документи або інше свідоцтво (наприклад, доступ до натурної перевірки і опитування свого персоналу) відсутності змішування матеріалу з неприйнятними вхідними матеріалами або з матеріалом іншого походження у їхньому ланцюгу постачання впродовж транспортування, переробки чи зберігання.

Тривалість перевірок встановлюється, виходячи з вимог проведення повноцінної і вичерпної оцінки, але, принаймні, не менше одного робочого дня для постачальників-лісокористувачів. Під час перевірки повинні бути виконані усі передбачені нею контрольні заходи за допомогою достатньої кількості верифікаторів. Опитування представників постачальників та зацікавлених сторін під час виїзної перевірки на основі верифікаторів контрольних заходів рекомендується проводити конфіденційно. Додатково можуть бути опитані зацікавлені сторони, які з певних причин не брали участі у попередньому шеститижневому консультуванні, або за тими категоріями контрольованої деревини, де консультування є не обов'язковим.

Специфікою роботи українських деревообробних підприємств часто є неможливість завчасного складання переліку постачальників-лісокористувачів у зв'язку з чинним механізмом реалізації лісопродукції через аукціони, результати яких можуть бути непередбачуваними. У разі збільшення кількості потенційних постачальників вони розглядаються як додаткова група. Результати квартальних торгів загалом дозволяють дотриматися шеститижневого терміну проведення консультацій із зацікавленими сторонами, які необхідно організувати невідкладно після виграшу організацією лотів на аукціонних торгах. Виїзна перевірка відібраних постачальників з цієї групи повинна також бути проведена відповідно до застосовної вибірки перед включенням у групу постачальників матеріалу.

Виїзні перевірки повинні мати достатнє документальне оформлення. У додатку М наведено приклади перевірочних листів для зниження ризику походження та у ланцюгу постачання.

У польових перевірочних листах особливо ретельно слід фіксувати отримані фактичні свідчення. Вони повинні містити посилання на конкретні документи із зазначенням назви, реєстраційного номера, дати чи інших ідентифікаторів. Для об'єктів польових візитів повинні зазначатися квартал, виділ, лісництво. Для окремих верифікаторів можуть надаватися додаткові пояснення. Якщо верифікатори не підтверджують зниження ризику, але невідповідності не критичні, у перевірочному листі вказуються необхідні коригувальні дії для їхнього усунення. Коригувальний захід повинен конкретно вказувати, як саме має бути виправлена невідповідність без застосування загальних фраз.

У вставці приклад заповнення польового перевірочного листа та формулювання коригувальних заходів.

1.10. Природоохоронні вимоги		Так ☒ Ні ☐
Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками природоохоронних вимог.		
Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених у об'єктах ПЗФ.		
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. <i>Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують дотримання природоохоронних вимог при здійсненні лісозаготівель.</i></p> <p>2. <i>Вибіркова камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами технологічних карт на лісосіки, що розробляються та пройдені рубками, підтверджує планування природоохоронних вимог.</i></p> <p>3. <i>Вибіркова польова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, на які оформлені акти огляду місць заготівлі деревини, підтверджує дотримання природоохоронних вимог.</i></p>	<p>1. Акти ДЕІ у Н-ській області від 05.12.2017 р. і 05.06.2018 р. – часткові порушення зафіксовані у першому акті, другим актом підтверджено їхнє усунення.</p> <p>2. Технологічна карта розробки лісосіки - кв. 28, вид. 11, пл. 3,8 га Д-ське лісництво. Вибіркова санітарна рубка 2017 року (закінчена рубка). Акт огляду місць використання лісових ресурсів від 04.01.2018 р.</p> <p>Технологічна карта розробки лісосіки - кв. 40, вид. 11, пл. 11,5 га Де-ське лісництво. Вибіркова санітарна рубка 2018 року (у розробці) – природоохоронні вимоги внесені.</p> <p>3. Вибіркова натурна перевірка технологічного процесу ділянки, що розробляється і тієї, на яку оформлений акт огляду місць використання лісових ресурсів (п.2) – у натурі вимоги дотримуються (фотозвіт додається).</p>	

4. Відомості про території та об'єкти ПЗФ, а також їхнє зонування мають бути отримані із Державного Земельного кадастру, Державного кадастру ПЗФ або картосхем до Проектів організації території природно-заповідної території / об'єкта.	4. На об'єкти ПЗФ не виготовлена на даний час проектна документація із землеустрою, відповідно неможливо підтвердити відсутність обтяжень чи обмежень. ДЕІ у Н-ській області листом №... від 11.06 2018 року погодила відтермінування встановлення меж в натурі територій ПЗФ у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування.	
Висновки за індикатором: Застосовані верифікатори підтвердили дотримання постачальником природоохоронних вимог, але керуючись принципом обачливості, підприємством буде застосовуватись рекомендований контрольний захід: повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених у об'єктах ПЗФ.		
1.11. Охорона праці і техніка безпеки. Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками вимог охорони праці і техніки безпеки.		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами підтверджує наявність у виконавців лісозаготівель дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки; наявність особових карток обліку спецодягу, спецзуття та запобіжних засобів; наявність та належне оформлення технологічних карт, зокрема щодо радіаційного контролю.</p> <p>2. Вибіркова польова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, на яких проводяться рубки, засвідчує дотримання вимог техніки безпеки.</p>	<p>1. Комплект документації з охорони праці у підприємства наявний, усі лісозаготівельні роботи виконують підрядники; технологічна карта розробки лісосіки - кв. 27 вид. 2, К-ського лісництва (у розробці). Технологічна карта розробки лісосіки - кв. 51 вид. 15, Л-ського лісництва, площа після суцільної рубки (закінчена рубка). Оформлення вимог ОП підрядником ТОВ «ННН» належне, площі без радіаційного забруднення.</p> <p>2. У договорі на виконання лісозаготівельних робіт ТОВ «ННН» зазначено реквізити дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки та додатком є його копія.</p> <p>3. Вибіркова натурна перевірка технологічного процесу ділянки, що розробляється: кв. 27 вид. 2 К-ського лісництва. Вимоги техніки безпеки дотримуються (фотозвіт додається). Тракторист ТОВ «ННН» не мав спецодягу, але, за його свідченнями, спецодяг йому видано.</p>	<p>1. Керівництву підприємства письмово повідомити ТОВ «ННН» про необхідність контролю за дотриманням вимог техніки безпеки (копія організації).</p> <p>2. Приймальнику сировини М впродовж місяця перевірити на двох різних ділянках забезпеченість працівників СПД спецодягом (фотозвіт).</p>
Висновки за індикатором: Застосовані верифікатори частково підтвердили дотримання постачальником вимог охорони праці і техніки безпеки.		

Для контролю виконання коригувальних заходів доцільно вести журнал, приклад якого наведено у додатку Н.

Як було відмічено вище, використовувати матеріал як контрольований або продавати його з заявою FSC контрольованої деревини організація може після виконання контрольних заходів, які дозволяють зменшити ризик до низького (включно із коригувальними заходами). Момент початку використання матеріалу як контрольованого необхідно зафіксувати окремим звітом з висновками або у резюме СНП.

СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ У НОВІЙ ВЕРСІЇ СТАНДАРТУ

5. КОМПЕТЕНЦІЯ, ДОКУМЕНТУВАННЯ І ЗАПИСИ

У цьому розділі загалом у стверджувальній формі та більш розширено подаються вимоги пунктів стандарту:

- зазначається посада представника керівництва, відповідального за відповідність організації усім застосовним вимогам стандарту та спосіб його призначення (наприклад, наказом чи розпорядженням);

- перелічується персонал, який має бути обізнаний з процедурами організації та демонструвати компетентність у впровадженні застосовних вимог стандарту; можна вказати, як проводилося навчання персоналу, що відповідні вимоги передбачені посадовими інструкціями та ін.;
- зазначається, що процедури, які охоплюють усі задокументовані вимоги стандарту, викладені у СНП (отримання інформації про матеріал, оцінювання ризику, контрольні заходи);
- наводиться повний перелік документації, яка б демонструвала відповідність організації вимогам стандарту (наприклад, список документів, місця зберігання впродовж 5-річного терміну та відповідальні особи за зберігання і надання органам сертифікації за першою вимогою).

6. ЗАГАЛЬНОДОСТУПНА ІНФОРМАЦІЯ

Стандарт передбачає, що короткий письмовий виклад своєї СНП організація повинна надавати органу сертифікації для включення ним до загальнодоступного резюме, яке буде розміщене у базі даних FSC.

У цьому розділі має бути *поданий шаблон резюме СНП*, а саме, резюме обов'язково повинне складатися щорічно перед черговим аудитом з урахуванням змін у СНП, матеріалів консультацій, висновків експертів, результатів польових перевірок. Якщо ж упродовж року в СНП відбуваються суттєві зміни (зокрема, пов'язані із включенням нових джерел постачання, що потребує додаткових шеститижневих консультацій), організації *слід звернутися до органу сертифікації для спільного рішення про необхідність додаткового резюме*.

Резюме українських організацій (на мові, зручній для організації) повинне містити таку інформацію:

- опис території постачання та ризик за кожною категорією контрольованої деревини;
- вказівку на те, яке оцінювання ризику походження використане;
- вказівку на оцінювання організацією ризику ланцюга постачання (конфіденційну інформацію можна не подавати);
- процедуру реєстрації скарг та контактну інформацію особи чи посадовця, відповідальної за реагування на скарги;
- контрольні заходи, що виконуються організацією, згідно з індикаторами оцінювання ризику;
- опис процесу та результатів консультації із зацікавленими сторонами;
- інформацію про залучення експертів та їхні висновки стосовно ефективності контрольних заходів;
- результати польової перевірки, виявлені невідповідності (крім обґрунтованої конфіденційної інформації) та яким чином вони були усунуті.

Стосовно конфіденційної інформації, то відповідно до стандарту такий її статус може бути визначено законодавством. Таким чином, задля обґрунтування конфіденційності інформації слід звернути увагу на закон України «Про інформацію» (2011 р.).

7. ІНФОРМАЦІЯ І СКАРГИ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

У цьому розділі СМЯ повинна міститися процедура розгляду коментарів та скарг зацікавлених сторін, котрі стосуються її СНП. Складовими процедури відповідно до вимог стандарту мають бути такі механізми (*курсивом виділено приклади їх застосування*):

1. Підтвердження одержання скарг – *усі коментарі та скарги зацікавлених сторін, отримані будь-якими засобами зв'язку реєструються секретарем директора в журналі вхідної інформації і передаються відповідальному за сертифікацію безпосередньо у день реєстрації для внесення у «Журнал скарг контрольованої деревини»; анонімні скарги не реєструються і не розглядаються.*
2. Інформування зацікавлених сторін про процедуру подання скарг – *процедура подання скарг розміщується на сайті або сторінці соціальної мережі організації для вільного доступу.*
3. Надання попередньої відповіді скаржникам – *скаржник інформується відповідальним за*

сертифікацію упродовж не більше, ніж двох тижнів з моменту реєстрації скарги про її отримання та термін розгляду.

4. Передача скарг, пов'язаних із визначенням ризику – якщо скарга пов'язана не із СНП організації, а з національною оцінкою ризику, вона передається Національному представництву FSC в Україні з одночасним повідомленням про це скаржника, про що у «Журналі скарг контрольованої деревини» робиться відповідна відмітка.
5. Проведення попереднього оцінювання для визначення значущості наведених у скарзі доказів використання матеріалу з неприйнятних джерел – якщо скарга стосується СНП, території і джерел постачання, відповідальним за сертифікацію проводиться попереднє оцінювання наведених у скарзі доказів з метою визначення значущості фактів, наведених у скарзі, як доказів того, що матеріал може отримуватися із неприйнятних джерел. Якщо скарга визнається незначущою, про це повідомляється скаржнику. Одночасно повідомляється про можливість оскарження дій представників організації та про можливість отримання копій усієї відповідної кореспонденції, яка стосується розгляду.
6. Діалог зі скаржниками – якщо скарга визнається значущою, упродовж двох тижнів від її реєстрації зі скаржником проводяться перемовини з метою вирішення скарги до вживання подальших дій. Якщо у результаті перемовин скаржник погоджується, що його скарга задоволена, це вважається остаточним результатом розгляду скарги.
7. Передача значущих скарг органу сертифікації та Національному представництву FSC в Україні – якщо у результаті перемовин скаржник не погоджується, що його скарга задоволена, не пізніше двох тижнів з моменту отримання скарги вона передається органу сертифікації та Національному представництву FSC в Україні; одночасно подається інформація щодо заходів, які вживатимуться організацією задля вирішення скарги, а також щодо способу застосування застережного підходу.
8. Застосування застережного підходу – у той час, доки скарга перебуває на розгляді, організація припиняє отримання матеріалу, якого стосується скарга.
9. Застосування процесу перевірки – для скарги, яка визнана значущою та не вирішена у процесі діалогу зі скаржником, організацією впродовж двох місяців з моменту її одержання проводиться за потребою польова або офісна перевірка.
10. Визначення коригувального заходу – якщо у процесі польової або офісної перевірки значущість скарги підтверджується, спільно з постачальником вживаються коригувальні заходи; якщо коригувальний захід неможливо застосувати або постачальник відмовляється його виконувати, він виключається з числа постачальників контрольованої деревини.
11. Перевірка виконання постачальниками коригувального заходу та його ефективності – відбувається переважно у межах двохмісячного терміну розгляду скарги; якщо захід ефективний, матеріал отримується. Якщо корегувальний захід потребує більше часу для усунення причини скарги, то на весь термін його виконання отримання матеріалу також призупиняється.
12. Виключення відповідного матеріалу та постачальників – відбувається у випадку, якщо коригувальні заходи не усунули причини скарги.
13. Остаточне інформування – якщо застосовувалася повна процедура розгляду скарги, скаржник, орган сертифікації та Національне представництво FSC в Україні інформуються про остаточні результати її розгляду після прийняття рішення про можливість (неможливість) отримувати матеріал як контрольований від постачальника, якого стосувалася скарга. Одночасно повідомляється про можливість оскарження дій представників організації та про можливість отримання копій усієї відповідної кореспонденції, яка стосується розгляду.
14. Реєстрація та зберігання усіх отриманих скарг та вжитих заходів – покладається на відповідального за сертифікацію.

Наприклад, організації AAA 1 березня надійшла скарга від громадянина Н про те, що у підприємстві ЛГ7, яке є субпостачальником організації через ФОПЗ, здійснюється трелювання деревини безпосередньо через гірський струмок. До скарги були надані фотографії, що підтверджують

інформацію, зазначену у скарзі.

Скарга згідно з процедурою була зареєстрована у «Журналі скарг контрольованої деревини», про що скаржника невідкладно 2 березня було повідомлено.

З 2 березня організація звернулася до ФОПЗ з проханням припинити отримання деревини від підприємства ЛГ7 до розгляду скарги, на що була отримана позитивна відповідь.

Третього березня організація, з метою підтвердження значущості скарги, у телефонному режимі звернулася до місцевого експерта, який відповідає вимогам додатку С стандарту за категорією 3, та надала йому фотографії і координати ділянки, які були зазначені у скарзі.

Четвертого березня експерт вияснив, що факти, зазначені у скарзі, повністю підтверджуються і повідомив відповідального за сертифікацію організації. Скарга була визнана значущою, зважаючи на серйозність порушення, перемовини зі скаржником про попереднє урегулювання вирішено було не проводити. Невідкладно про суть скарги, застосування застережного підходу та свої подальші дії організація повідомила орган сертифікації і Національне представництво FSC в Україні.

Шостого березня організація звернулася до постачальника ФОПЗ з проханням домовитися про зустріч з керівництвом підприємства ЛГ7. Десятого березня така зустріч відбулася. У ході спілкування, як коригувальний захід, було запропоновано будівництво тимчасового дерев'яного містка за сприяння організації (виділення спонсорської допомоги), оскільки ділянка ще тільки починала розроблятися, та припинення лісозаготівельних робіт до завершення його будівництва. Директор ЛГ7 погодився з коригувальним заходом.

Двадцятого березня від ЛГ7 надійшов офіційний лист з актом виконаних робіт будівництва містка та підтверджуючими фотографіями.

Двадцять першого березня про остаточні результати розгляду скарги, можливість оскарження дій представників організації та про можливість отримання копій усієї відповідної кореспонденції, яка стосується розгляду, було повідомлено скаржника, орган сертифікації і Національне представництво FSC в Україні. Постачальника ФОПЗ було повідомлено про можливість відновлення постачання матеріалу від підприємства ЛГ7.

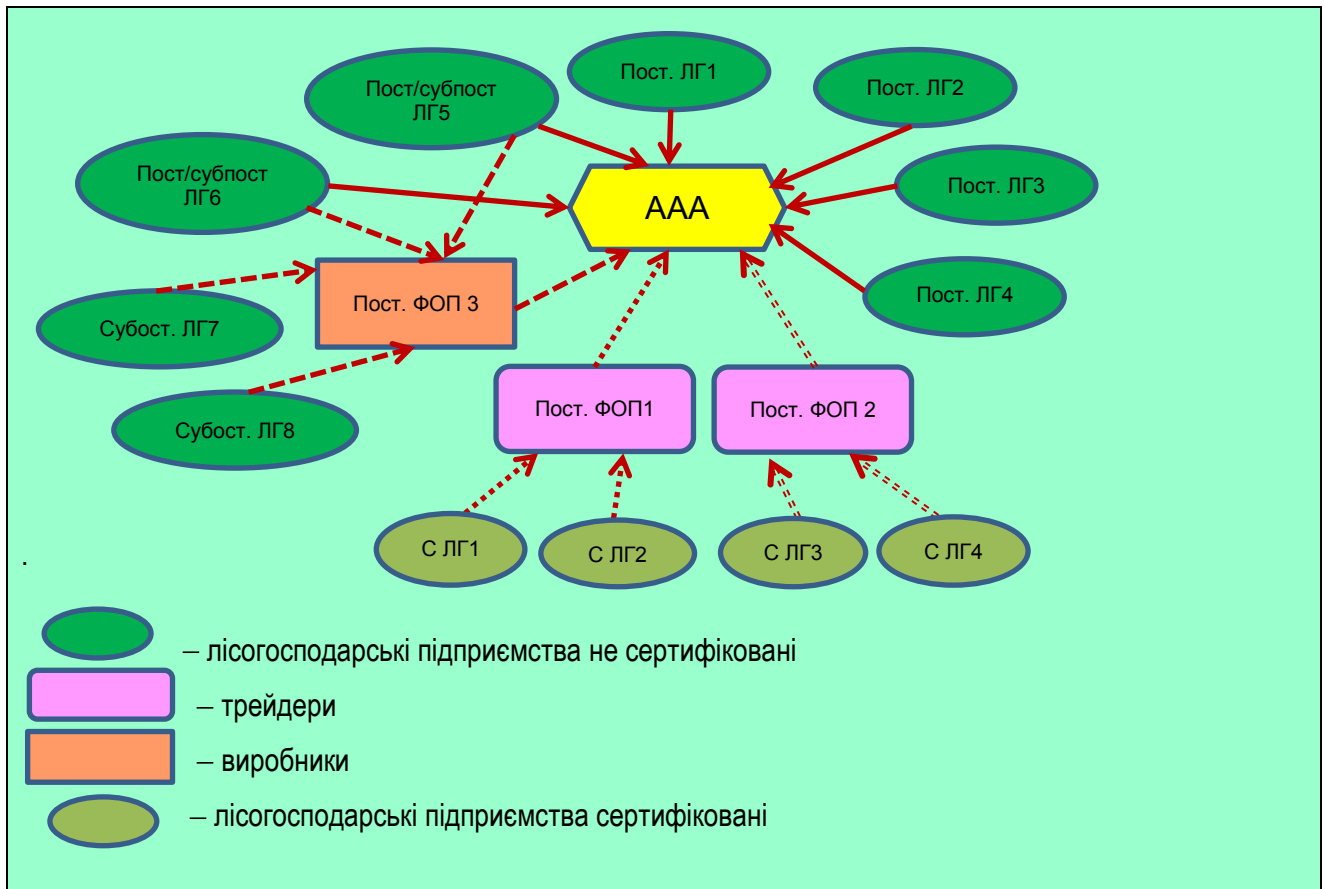
Таким чином, організація AAA виконала вимоги стандарту та положення своєї процедури розгляду скарг. Прискорений розгляд скарги відповідав інтересам самої організації.

Організація може розробити свій варіант процедури розгляду скарг, але вона має відповідати усім вимогам стандарту.

ДОДАТКИ

Додаток А
Зразок

Схема постачальників і субпостачальників організації ААА на 20__ рік

Журнал внутрішніх аудитів СНП

Дата аудиту	Відповідальна особа	Об'єкт перевірки	Отримані свідчення	Висновки	Заходи щодо перегляду СНП	Дата усунення невідповідностей
10-15.01.20_	Відповідальний за FSC Петренко П.П.	Ефективність застосованих контрольних заходів	Застосовуючи контрольний захід «Підтвердження вірної класифікації постачальниками порід, кількісних і якісних параметрів деревини» (за верифікатором «Вибіркова оглядова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, відведених у рубку, свідчить про відповідність матеріалів відведення фактичному породному складу») у ДП «Н-ське ЛГ» виявлено дерева клена явора, які у переліковій відомості входили до загальної категорії «клен», що не давало б підстав для зниження визначеного ризику за індикатором 1.16 «Класифікація за породами, кількісними і якісними характеристиками» категорії 1 (джерело інформації – звіт експерта Л). Відповідальному працівникові лісгосподарського підприємства згідно з пунктом XX ⁵ Договору постачання було запропоновано здійснити перерахунок рентної плати, внести зміни до лісорубного квитка і повідомити організацію про вжиті заходи недопущення надалі подібних ситуацій. Офіційна позитивна відповідь отримана у встановлені терміни (додаток – лист ДП «Н-ське ЛГ»).	Контрольний захід є ефективним	Не потрібні	
		Кваліфікація експертів	Залучений організацією до підтвердження достатності контрольних заходів за індикатором 3.3 «ОЦЗ 3» експерт Н не скористався онлайнним ГІС сервісом із закартованими старовіковими лісами і пралісами, ідентифікованими в Карпатах (http://gis-wwf.com.ua), що свідчить про його некомпетентність (джерело інформації – звіт експерта Н). Внаслідок цього організація була змушена тимчасово відмовитися від постачання матеріалу з комунальних лісгосподарських підприємств, розташованих у гірських районах Львівської області.	У СПН не чітко прописані вимоги до експертів категорії 3.	Посилити вимоги до експертів категорії 3 з урахуванням відповідних положень стандарту FSC-STD-40-005 V3-1. До вимог включити пункт про обов'язкове володіння ГІС-технологіями. Оновлену СНП викласти на сайті організації.	05.01.20_

⁵ Пункт договору може бути, наприклад, таким: «Лісгосподарське підприємство у разі виявлення представниками організації невідповідностей стандарту FSC-STD-40-005 V3.1, погоджується на коригувальні заходи, якими такі невідповідності можна виправити та унеможливити їхнє повторення. Про вжиті заходи підприємство інформує організацію у 30-денний термін.

Затверджено

Директором організації «ААА»

«____» _____

Протокол
внутрішнього аудиту системи належної перевірки контрольованої деревини

У ході планового щорічного внутрішнього аудиту СНП, проведеного 10-15.01.20___, здійснено:

- 1) оцінку адекватності групування постачальників і субпостачальників та вибірки об'єктів перевірки;
- 2) оцінку часу на проведення одного аудиту постачальника;
- 3) оцінку кваліфікації експертів;
- 4) консультації із зацікавленими сторонами;
- 5) перевірку ефективності застосованих контрольних заходів.

Аналіз отриманих свідчень:

1. За пунктами 1, 2, 4 і 5 СНП не потребує перегляду.
2. За пунктом 3 розроблені заходи перегляду СНП.

Додаток: витяг з Журналу внутрішніх аудитів СНП на ___ сторінках.

15.01.20___

Відповідальний за FSC:

Петренко П.П.

Декларація ПОСТАЧАЛЬНИКА
про походження деревини і дотримання вимог
стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 контрольованої деревини
(для лісових господарств)

ДП «_____ ЛГ», у подальшому Постачальник, прийняттям цієї Декларації підтверджує, що заготівля і постачання усіх транспортних партій деревини відповідає вимогам цього документа з покупцем _____, тобто здійснюється, притримуючись таких умов :

1. Походження деревини

Заготівля деревини здійснюється на території підприємства з таким місцем розташуванням:

Область	Район

2. Дозвільні документи на заготівлю деревини

Деревина заготовлюється відповідно до офіційних документів, які вимагаються законодавством (лісорубний квиток). Заготівля деревини здійснюється за умови дотримання вимог, передбачених дозвільними документами.

3. Виконання вимог до контрольованої деревини

Постачальник гарантує, що деревина, яка постачається, відповідає вимогам до контрольованої деревини, визначеним стандартом FSC-STD-40-005 V3-1, а також, що при заготівлі деревини виконуються умови, перераховані в п. 3.1 – 3.4.

3.1. Постачання деревини, яка не є незаконно заготовленою

Постачальник гарантує, що дотримується усіх вимог застосовного законодавства, зокрема:

- права на користування землями лісгосподарського призначення документально підтвердженні;
- дотримуються вимоги законодавства при плануванні лісоуправління і лісозаготівель;
- дозвільні документи на заготівлю деревини отримані у законний спосіб;
- усі передбачені податки і збори, зокрема рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, без зловживань нараховуються та своєчасно сплачуються;
- заготівля деревини здійснюється із дотриманням усіх нормативних актів, зокрема природоохоронних вимог;
- на об'єктах ПЗФ дотримується режим охоронюваних територій;
- вимоги охорони праці і техніки безпеки виконуються у повному обсязі;
- з боку адміністрації не допускається порушень трудового законодавства;
- торгівля деревиною відбувається винятково законно.

Постачання продукції здійснюється головним чином від заготівлі деревини з рубок головного користування. Деревина від санітарних, лісовідновлювальних та інших рубок постачається в обумовлених випадках та обмежених обсягах.

3.2. При заготівлі деревини не порушуються традиційні права і права людини

Не порушується право працівників самого підприємства та його підрядників на самоорганізацію та колективні переговори, зокрема, працівники підрядників офіційно працевлаштовані і стосовно них немає порушень трудового законодавства.

Якщо лісові масиви підприємства мають радіаційне забруднення, то забезпечена належна охорона здоров'я працівників, що виконують роботи в таких масивах.

3.3. Господарська діяльність на лісових ділянках, де виявлені особливі цінності для збереження, не створює загрози цим цінностям

Господарська діяльність на лісових ділянках, де виявлені особливі цінності для збереження (*об'єкти природо-заповідного фонду; ділянки поза об'єктами природо-заповідного фонду, де зустрічаються рідкісні, зникаючі, ендемічні види рослин чи тварин; місця розмноження, маршрути міграції чи інші місця тимчасової концентрації великої кількості тварин; об'єкти, визначальні для традиційної культурної ідентичності місцевої громади: місця поховань, історичні, сакральні, релігійного паломництва та інші*), здійснюється лише з метою підтримання цих цінностей і не створює для них загрози.

Постачальник утримується від проведення рубок до уточнення питання, якщо немає упевненості у відсутності особливих цінностей для збереження на відведених у рубку ділянках.

Деревина не постачається з лісових ділянок, де виявлені особливі цінності для збереження, навіть за наявності усіх дозвільних документів⁶.

3.4. Заготівля деревини не здійснюється на ділянках, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісгосподарського призначення

У районах заготівель, вказаних в п. 1, і на ділянках, відведених в рубку відповідно документів, вказаних у п. 2, немає лісових ділянок, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісгосподарського призначення.

Постачальник також зобов'язується забезпечити виконання вказаних вище вимог своїми підрядниками.

ПОСТАЧАЛЬНИК:

Посада

Підпис і дата

Прізвище і ініціали

М.П.

⁶ Цей абзац додається, якщо безпосередньо організацією прийнято таке рішення.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПОСТАЧАЛЬНИКА
про походження деревини і дотримання вимог
стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 контрольованої деревини
(для суб'єктів підприємницької діяльності)

_____ «_____», у подальшому Постачальник, прийняттям цієї Декларації підтверджує, що постачання всіх транспортних партій деревини відповідає вимогам цього документу з покупцем _____, тобто здійснюється із дотриманням таких умов:

1. Походження деревини

Заготівля деревини здійснюється на території лісогосподарських підприємств з таким розташуванням:

Область	Район	Лісове господарство

2. Купівля деревини

Купівля деревини здійснюється лише в тих лісових господарствах, які підписали відповідну декларацію постачальника про походження деревини і дотримання вимог стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 контрольованої деревини.

Придбання деревини здійснюється на аукціонах або за прямими договорами відповідно до вимог законодавства. Оплата здійснюється на основі рахунків-фактур за договорами купівлі-продажу деревини виключно безготівковим розрахунком.

3. Транспортування деревини

Транспортування деревини здійснюється безпосередньо з верхнього або нижнього складу лісових господарств на склад сировини _____.

Перевезення деревини здійснюється за наявності товарно-транспортної накладної, отриманої від лісових господарств і товарно-транспортної накладної, виписаної покупцю.

4. Складування деревини

Складування придбаної у лісових господарств деревини на майданчиках продавця виконується у виключних випадках. При цьому тимчасове зберігання деревини здійснюється окремо від деревини, яка надійшла на склад від інших постачальників.

5. Продаж деревини

Продаж деревини організації _____ здійснюється на основі договору купівлі-продажу продукції відповідно до чинного законодавства.

Оплата здійснюється на основі рахунків-фактур за договорами купівлі-продажу деревини виключно безготівковим розрахунком.

Постачальник гарантує, що він дотримується умов даної декларації, а деревина, яку він постачає, відповідає вимогам до контрольованої деревини, які визначені стандартом FSC-STD-40-005 V3-1.

ПОСТАЧАЛЬНИК:

Посада

Підпис і дата

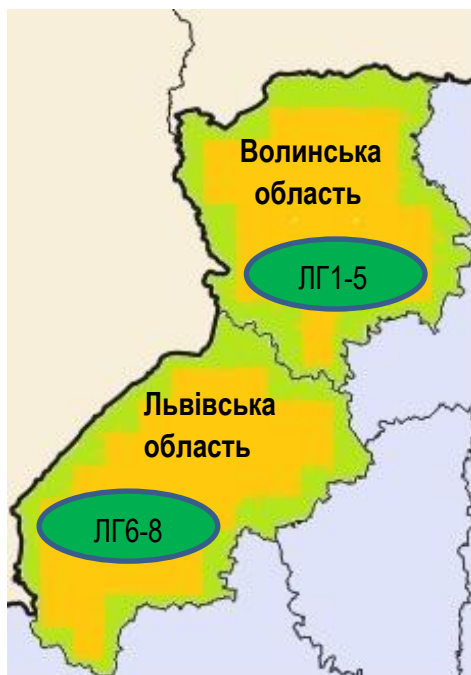
Прізвище та ініціали

М.П.

Перелік постачальників контрольованої деревини організації ААА на _____ рік

№ з/п	Постачальник	Вид матеріалу	Субпостачальник і вид матеріалу	Деревні породи	Територія постачання	Джерело постачання	Форма власності лісокористувача	Відомче підпорядкування лісокористувача	Наявність сертифіката FSC
1	ФОПЗ	Деревне вугілля	СЛАТ «Ковельський «ТУР», дрова паливні	береза	Волинська обл., Ковельський р-н	СЛАТ «Ковельський «ТУР»	приватна	-	-
			ДП СЛП «Камінь-Каширськагроліс», дрова паливні	береза	Волинська обл., Камінь-Каширський р-н	ДП СЛП «Камінь-Каширськагроліс»	державна	ДАЛРУ Волинське ОУЛМГ	-
			...						
			...						
2	ДП СЛП «Камінь-Каширськагроліс»	Дрова паливні		береза	Волинська обл., Камінь-Каширський р-н	ДП СЛП «Камінь-Каширськагроліс»	державна	ДАЛРУ Волинське ОУЛМГ	-
3	...								
	...								
n	ДП «Львівський лісгосп»	Дрова паливні		береза	Львівська обл., зелена зона міста Львова, Городоцький, Пустомитівський, Кам'янка-Бузький, Жовківський, Перемишлянський, Яворівський р-ни	ДП «Львівський лісгосп»	державна	ДАЛРУ Львівське ОУЛМГ	-

Ризики на території постачання
Ризик на території постачання за категоріями 1-4

Ризик на території постачання за категорією 5

- Джерела постачання, зазначені у додатку Ж
- Низький ризик
- Визначений ризик

Додаток К
Зразок
Затверджено
Директором організації «ААА»
« ____ » _____

Звіт за результатами оцінювання ризиків ланцюга постачання організації «ААА» на _____ рік

№ з/п	Постачальники	Опис ланцюга постачання	Джерела, додаткова інформація	Ризики змішування	Кількість факторів ризику	Ймовірність факторів ризику	Наявність ризику
1	ЛГ1-6	Організація «ААА» отримує матеріал (дрова паливні) з верхнього складу. Менеджер з постачання особисто здійснює приймання матеріалу, контролює заповнення товаросупровідних документів. Транспортування матеріалу здійснюється автотранспортом організації безпосередньо до виробничої площадки.	Посадова інструкція менеджера з постачання, водія лісовозного автомобіля	транспортування	0	-	-
				зберігання	0	-	-
				переробки	0	-	-
2	ФОП1 і ФОП2	Поставляють організації матеріал (дрова паливні), отриманий від субпостачальників сертифікованих лісгосподарських підприємств, що підтверджується копіями ТТН-ліс зі специфікаціями. Матеріал попередньо завозиться на територію постачальників, деякий час зберігається, відбирається менеджером організації і транспортується автотранспортом організації безпосередньо до виробничої площадки. Постачальники для власних потреб отримують аналогічну сировину від не сертифікованих підприємств. Для сертифікованої деревини, призначеної для організації, виділена окрема територія, однак, дров'яна деревина не обліковується поштучно, відповідно немає можливості точно ідентифікувати матеріал за допомогою бирок лісгосподарських підприємств. Існує підозра шахрайства працівників ФОП.	ТТН-ліс зі специфікаціями від субпостачальників, огляд території постачальників, співбесіда з працівниками постачальників	транспортування	один	рідко	-
				зберігання	два	часто	+
				переробки	0	-	-

Відповідальний за сертифікацію:

Звіт про консультаційний процес стосовно контрольованої деревини організації AAA за _____ рік

Територія постачання	Львівська і Волинська адміністративні області України
Джерела постачання	ЛГ1, ЛГ2, ...
Виявлені і запрошені до консультацій зацікавлені сторони	НУО, обласні і районні ради і адміністрації, ...
Виявлені і запрошені до консультацій сторони, інтереси яких зачеплено	Сільські ради, робітники постачальників-лісокористувачів
Коментарі зацікавлених сторін	Лісокористувач ЛГ7 проводить необґрунтовані рубки у ОЗЦ1
Коментарі сторін, чиї інтереси зачеплено	Негативні коментарі відсутні
Врахування коментарів	Частково враховані. Коментар обговорено (без інформації про джерело) з головним лісничим ЛГ7, який спростував твердження і надав дозвільні документи та акти контролюючих органів. Керуючись принципом обачливості застосовано рекомендований контрольний захід – повна відмова від отримання деревини від рубок у ПЗФ. <i>Можуть бути і інші висновки, наприклад, підвищення інформованості зацікавлених сторін, опитування інших зацікавлених сторін під час виїзної перевірки.</i>
Висновок про можливість отримання матеріалу	Можна отримувати від усіх джерел постачання, за винятком деревини, заготовленої від рубок у ПЗФ.

ПЕРЕВІРОЧНИЙ ЛИСТ ВІЌЗНОЇ ПЕРЕВІРКИ ДЛЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ДЕРЕВИНИ

1. Загальна інформація про постачальника

Найменування:	
Розташування:	
Контактна особа:	
Адреса:	
Тел. / Факс / E-mail	
Загальна інформація:	
Групи:	

2. Деталі оцінки

Дата (и):	
Експерт, кваліфікація:	
Короткий огляд процесу перевірки:	

3. Короткий виклад підсумків

Категорії	Мотивація ⁷	(низький або визначений)
незаконно заготовлена деревина	Менеджмент підприємства забезпечує виконання у повній мірі вимог застосовного законодавства щодо законності заготівлі деревини	
деревина, заготовлена з порушенням традиційних прав і прав людини	Забезпечено дотримання основоположних конвенцій МОП щодо прав працівників	
деревина з лісів, в яких особливі цінності для збереження опиняються під загрозою через господарську діяльність	Господарська діяльність підприємства не загрожує особливим цінностям для збереження та сприяє їхній підтримці	
деревина з лісів, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісгосподарського призначення	Площа земель лісгосподарського призначення не зменшується	
деревина з лісів, в яких вирощують генетично модифіковані дерева	Не оцінювалася	

4. Здійснення вибірки

Метод відбору	
---------------	--

5. Групи

⁷ За кожною категорією необхідно сформулювати короткі висновки, у графах наведено приклад.

Тип постачальника	Територія постачання	Група ризику

6. Перелік опитаного персоналу постачальника

Персонал	Тема опитування і зміст відповідей персоналу	Коментарі адміністрації постачальника

7. Перелік зацікавлених сторін

Контактна інформація зацікавленої сторони	Коментарі зацікавленої сторони	Коментарі адміністрації постачальника

8. Перелік польової перевірки об'єктів

Найменування	Короткий опис

9. Перевірочний лист для категорій

9.1. Незаконно заготовлена деревина

Поставити відмітку у випадку незастосування цього розділу (район низького ризику для цієї категорії)

ПОВНА ВІДПОВІДНІСТЬ ДО КАТЕГОРІЇ		Так ☐ Ні ☐
1.1. Права землекористування та землеволодіння Контрольний захід (O): документальне підтвердження права землекористування та землеволодіння.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<i>Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою та/або Свідоцтво про право власності, та/або Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та / або інші документи) підтверджує права землекористування та землеволодіння на ділянки, з яких постачається деревина</i>		
Висновки за індикатором:		
1.2. Концесійні угоди Контрольний захід: не застосовний		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		
1.3. Планування лісоуправління і лісозаготівель Контрольний захід (O): підтвердження дотримання вимог законодавства при плануванні лісоуправління і лісозаготівель. Контрольний захід (P): встановлення ліміту закупівлі деревини від санітарних рубок.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії

<p>1. Вибіркова перевірка лісосік, де призначені санітарні рубки, підтверджує необхідність планування цих рубок.</p> <p>2. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують відсутність порушень у плануванні лісозаготівель.</p> <p>3. Опитування зацікавлених сторін забезпечує докази об'єктивності планування санітарних рубок.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.4. Дозвільні документи на заготівлю деревини</p> <p>Контрольний захід (О): підтвердження законності способу отримання дозвільних документів на заготівлю деревини.</p> <p>Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених у об'єктах ПЗФ.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Акти перевірки відведення і таксації лісосік державними органами та /або перевірка незалежними експертами підтверджують відсутність відхилень при відводах і таксації лісосік понад граничні значення.</p> <p>2. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують законність отримання дозвільних документів на заготівлю деревини.</p> <p>3. Камеральна перевірка підтверджує наявність та дотримання лімітів використання лісових ресурсів у межах територій і об'єктів ПЗФ загальнодержавного та місцевого значення.</p> <p>4. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність незаконних (зокрема самовільних) рубок з боку самого підприємства</p> <p>5. Звітна документація лісокористувачів підтверджує дотримання лімітів використання лісових ресурсів у межах територій і об'єктів ПЗФ загальнодержавного та місцевого значення.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.5. Плата за право користування лісовими ресурсами</p> <p>Контрольний захід (О): підтвердження відсутності зловживань при нарахуванні та своєчасності сплати рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії

<p>1. <i>Акти перевірки відведення і таксації лісосік</i> державними органами та / або незалежними експертами підтверджують відсутність відхилень при відводах і таксації лісосік понад граничні значення.</p> <p>2. <i>Акти перевірки державних фіскальних органів</i> підтверджують достовірність розрахунку величини рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та вчасну її сплату.</p> <p>3. <i>Вибіркова перевірка лісосік, на яких закінчені рубки</i>, підтверджує відсутність недорубів чи не вивезеної деревини.</p> <p>4. <i>Опитування зацікавлених сторін</i> підтверджує відсутність незаконних (зокрема самовільних) рубок з боку самого підприємства.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.6. Податок на додану вартість та інші податки з продажів Контрольний захід (О): підтвердження відсутності порушень при відпуску лісопродукції та нелегальної торгівлі.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
<p>Застосовані верифікатори та очікуваний результат</p>	<p>Отримані фактичні свідчення</p>	<p>Коригувальні дії</p>
<p>1. <i>Вибірковий контроль приймання лісопродукції</i> на одній ділянці підтверджує правильне визначення кількісних і якісних її параметрів.</p> <p>2. <i>Вибіркова перевірка одного транспортного засобу, що вивозить лісопродукцію безпосередньо з лісосіки</i>, засвідчує наявність та правильне оформлення товаросупровідних документів.</p> <p>3. <i>Опитування зацікавлених сторін</i> не виявляє випадків нелегального продажу деревини.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.7. Податок на прибуток Контрольний захід (О): підтвердження відсутності порушень при відпуску лісопродукції та нелегальної торгівлі.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
<p>Застосовані верифікатори та очікуваний результат</p>	<p>Отримані фактичні свідчення</p>	<p>Коригувальні дії</p>
<p>1. <i>Вибірковий контроль приймання лісопродукції</i> на одній ділянці підтверджує правильне визначення кількісних і якісних її параметрів.</p> <p>2. <i>Вибіркова перевірка одного транспортного засобу, що вивозить лісопродукцію безпосередньо з лісосіки</i>, засвідчує наявність та правильне оформлення товаросупровідних документів.</p> <p>3. <i>Опитування зацікавлених сторін</i> не виявляє випадків нелегального продажу деревини.</p>		

Висновки за індикатором:		
1.8. Нормативні акти, що регулюють заготівлю деревини Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками нормативних актів, що регулюють заготівлю деревини		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Вибіркова камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами підтверджує наявність та належне оформлення технологічних карт відповідно до законодавчих вимог.</p> <p>2. Вибіркова натурна перевірка технологічного процесу розробки однієї лісосіки представниками організації або незалежними експертами підтверджує дотримання в натурі усіма виконавцями (працівниками підприємства чи суб'єктами, які надають послуги з лісозаготівель) ключових елементів технологічної карти.</p> <p>3. Вибіркова натурна перевірка представниками організації або незалежними експертами однієї лісосіки, на яку оформлений акт огляду місць заготівлі деревини, підтверджує дотримання ключових елементів технологічної карти.</p> <p>4. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують відсутність суттєвих порушень нормативних актів, що регулюють заготівлю деревини.</p>		
Висновки за індикатором:		
1.9. Охоронювані території та види Контрольний захід (О): підтвердження виконання постачальниками охоронних зобов'язань об'єктів ПЗФ. Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених у об'єктах ПЗФ.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують дотримання режиму охоронюваних територій на об'єктах ПЗФ.</p> <p>2. Вибірковий польовий візит представниками організації або незалежними експертами засвідчує задовільний стан об'єктів, наявність аншлагів та межових знаків.</p> <p>3. Опитування зацікавлених сторін підтверджує дотримання режиму охоронюваних територій.</p>		

<p>4. Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно підтверджує відсутність обмежень (обтяжень) землекористування у об'єктах ПЗФ.</p> <p>5. Відомості про території та об'єкти ПЗФ, а також їхнє зонування мають бути отримані із Державного Земельного кадастру, Державного кадастру ПЗФ або картосхем до Проектів організації території природно-заповідної території / об'єкта.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.10. Природоохоронні вимоги Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками природоохоронних вимог. Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених у об'єктах ПЗФ.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
<p>Застосовані верифікатори та очікуваний результат</p>	<p>Отримані фактичні свідчення</p>	<p>Коригувальні дії</p>
<p>1. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують дотримання природоохоронних вимог при здійсненні лісозаготівель.</p> <p>2. Вибіркова камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами технологічних карт на лісосіки, що розробляються та пройдені рубками, підтверджує планування природоохоронних вимог.</p> <p>3. Вибіркова польова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, на які оформлені акти огляду місць заготівлі деревини, підтверджує дотримання природоохоронних вимог.</p> <p>4. Відомості про території та об'єкти ПЗФ, а також їхнє зонування мають бути отримані із Державного Земельного кадастру, Державного кадастру ПЗФ або картосхем до Проектів організації території природно-заповідної території / об'єкта.</p>		
<p>Висновки за індикатором:</p>		
<p>1.11. Охорона праці і техніка безпеки Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками вимог охорони праці і техніки безпеки.</p>		<p>Так ☐ Ні ☐</p>
<p>Застосовані верифікатори та очікуваний результат</p>	<p>Отримані фактичні свідчення</p>	<p>Коригувальні дії</p>

<p>1. Камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами підтверджує наявність у виконавців лісозаготівель дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки; наявність особових карток обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів; наявність та належне оформлення технологічних карт, зокрема щодо радіаційного контролю.</p> <p>2. Вибіркова польова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, на яких проводяться рубки, засвідчує дотримання вимог техніки безпеки.</p>		
Висновки за індикатором:		
1.12. Дотримання трудового законодавства Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками трудового законодавства.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Довідка адміністрації підприємства підтверджує відсутність заборгованості із заробітної плати.</p> <p>2. Опитування представниками організації або незалежними експертами представників профспілкової організації підприємства та робітників підтверджує дотримання адміністрацією трудового законодавства.</p> <p>3. Опитування представниками організації або незалежними експертами працівників підрядників, які працюють на лісозаготівельних роботах, підтверджує, що вони офіційно працевлаштовані та вчасно у розмірах, не нижчих державних гарантій, отримують заробітну плату.</p>		
Висновки за індикатором:		
1.13. Звичаєві права Контрольний захід: не застосовний		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		

1.14. Добровільна, попередня та інформована згода (FPIC) Контрольний захід: не застосовний		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		
1.15. Права корінних народів Контрольний захід: не застосовний		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		
1.16. Класифікація за породами, кількісними і якісними характеристиками Контрольний захід (О): підтвердження вірної класифікації постачальниками порід, кількісних і якісних параметрів деревини.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. <i>Акти перевірки відведення і таксації лісосік державними органами та / або перевірка незалежними експертами підтверджують вірну класифікацію за породами.</i></p> <p>2. <i>Вибіркова оглядова перевірка представниками організації або незалежними експертами лісосік, відведених у рубку, свідчить про відповідність матеріалів відведення фактичному породному складу.</i></p> <p>3. <i>Вибірковий контроль представниками організації або незалежними експертами приймання лісопродукції на одній ділянці підтверджує правильне визначення кількісних і якісних її параметрів.</i></p> <p>4. <i>Вибіркова перевірка представниками організації або незалежними експертами ТТН підтверджує правильність класифікації.</i></p>		

Висновки за індикатором:		
1.17 . Торівля і транспорт Контрольний захід (О): підтвердження здійснення постачальниками торгівлі з мінімальними корупційними ризиками. Контрольний захід (Р): у підприємств відомчого підпорядкування ДАРЛУ купівля деревини винятково на аукціонах.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Вибіркова перевірка представниками організації або незалежними експертами одного транспортного засобу, що вивозить лісопродукцію безпосередньо з лісосіки, засвідчує наявність та правильне оформлення товаросупровідних документів. 2. Камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами підтверджує наявність належно оформлених договорів купівлі-продажу деревини. 3. Опитування зацікавлених сторін не виявляє випадків нелегального продажу деревини.		
Висновки за індикатором:		
1.18. Офшорна торівля і трансфертне ціноутворення. Контрольний захід: не потрібні.		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		
1.19. Митне законодавство. Контрольний захід (О): підтвердження дотримання постачальниками митного законодавства.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Опитування адміністрації підприємства представниками організації або незалежними експертами підтверджує, що з боку правоохоронних і митних органів відсутні претензії до його експортної діяльності. 2. Вибіркова камеральна перевірка представниками організації або незалежними експертами рахунків-фактур підтверджує відповідність товарів кодам УКТЗЕД у вантажно-митних деклараціях.		
Висновки за індикатором:		

1.20. CITES Контрольний захід: не застосовний.		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		
1.21. Законодавство, що вимагає процедури системи належної перевірки. Контрольний захід: не застосовний.		Так ☐ Ні ☐ Не застосовне ☒
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		

9.2. Деревина, заготовлена з порушенням традиційних прав і прав людини

Поставити відмітку у випадку незастосування цього розділу (район низького ризику для цієї категорії)

ПОВНА ВІДПОВІДНІСТЬ ДО КАТЕГОРІЇ		Так ☐ Ні ☐
2.1. Лісовий сектор не пов'язаний з відкритим збройним конфліктом, включаючи такий, який загрожує національній чи регіональній безпеці та / або пов'язаний з військовим контролем. Контрольний захід: не потрібні.		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
Висновки за індикатором:		

2.2.а. Заборона на самоорганізацію і ведення колективних переговорів Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які дотримуються прав працівників у сфері праці.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Консультації із зацікавленими сторонами і конфіденційне опитування персоналу представниками організації або незалежними експертами підтверджують відсутність заборони на самоорганізацію і ведення колективних переговорів та порушень основоположних принципів і прав в сфері праці МОП. 2. Висновок експерта про достатність контрольних заходів.		
Висновки за індикатором:		
2.2.е. Охорона здоров'я в умовах радіаційного забруднення Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які забезпечують охорону здоров'я працівників в умовах радіаційного забруднення.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Журнал інструктажів з радіаційної безпеки підтверджує регулярне їх проведення. 2. Роботи у зоні радіаційного забруднення проводяться за нарядом-допуском. 3. Відповідальний персонал веде «Журнал обліку робочого часу і доз опромінення працюючих». 4. Консультації із зацікавленими сторонами та конфіденційне опитування персоналу представниками організації або незалежними експертами підтверджують дотримання адміністрацією вимог радіаційного захисту працівників.		
Висновки за індикатором:		

9.3. Деревина з лісів, в яких особливі цінності для збереження опиняються під загрозою через господарську діяльність

Поставити відмітку у випадку незастосування цього розділу (район низького ризику для цієї категорії)

3.1. ОЦЗ 1. Всі ліси, що зростають поза межами об'єктів та/або установ ПЗФ. Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які підтверджують, що їх господарська діяльність на територіях, які визнані як ОЦЗ 1, не загрожує цим ОЦЗ.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. залучення експерта, який зробить висновок про наявність (чи відсутність) ОЦЗ 1 на території підприємства. 2. План організації та ведення лісового господарства та інші документи підтверджують режим лісокористування, який не загрожує ОЦЗ 1. 3. Дозвільні та організаційно-технологічні документи системи ведення лісового господарства містять заходи для уникнення загроз для виявлених ОЦЗ 1. 4. Вибірковий польовий візит експертів на території із виявленими ОЦЗ 1 підтверджує відсутність загроз для них. 5. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність загроз для виявлених ОЦЗ на території підприємства.		
Висновки за індикатором:		
3.1. ОЦЗ 1. Всі ліси, що зростають у межах об'єктів та/або установ ПЗФ Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які виконують охоронні зобов'язання об'єктів ПЗФ. Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених на територіях, де виявлені ОЦЗ 1.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Охоронні зобов'язання на об'єкти ПЗФ. 2. Наявність дозвільних документів на спеціальне використання деревних лісових ресурсів в межах територій та об'єктів ПЗФ, що підтверджує відсутність загроз для ОЦЗ 1. 3. Акти державних контролюючих органів з перевірки дотримання природоохоронного законодавства підтверджують дотримання режиму охоронюваних територій на об'єктах ПЗФ. 4. Вибірковий польовий візит експертів та / або представників організації на території із виявленими ОЦЗ 1 засвідчує відсутність загроз для них. 5. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність загроз для виявлених ОЦЗ на території підприємства.		
Висновки за індикатором:		

3.3. ОЦЗ 3 Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які підтверджують, що господарська діяльність на територіях, які визнані як ОЦЗ 3, не загрожує цим ОЦЗ. Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених на територіях, де виявлені ОЦЗ 3.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Залучення експерта, який зробить висновок про наявність (чи відсутність) ОЦЗ 3 на території підприємства. 2. План організації та ведення лісового господарства та інші документи підтверджують режим лісокористування, який не загрожує ОЦЗ 3. 3. Документи, які підтверджують добровільні зобов'язання підприємств не здійснювати господарську діяльність на територіях, де виявлені старовікові ліси і праліси. 4. Дозвільні та організаційно-технологічні документи системи ведення лісового господарства містять заходи для уникнення загроз для виявлених ОЦЗ 3, окрім старовікових лісів і пралісів. 5. Вибірковий польовий візит експертів на території із виявленими ОЦЗ 3 підтверджує відсутність загроз для них. 6. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність загроз для виявлених ОЦЗ на території підприємства.		
Висновки за індикатором:		
3.4. ОЦЗ 4а Гірські захисні ліси з обмеженим режимом користування Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами. 2. Закупівля деревини у постачальників, які підтверджують, що господарська діяльність на територіях, які визнані як ОЦЗ 4.а, не загрожує цим ОЦЗ. Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених на територіях, де виявлені ОЦЗ 4.а.		Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
1. Матеріали лісовпорядкування підтверджують наявність ОЦЗ 4.а на території підприємства. 2. План організації та ведення лісового господарства та інші документи підтверджують режим лісокористування, який не загрожує ОЦЗ 4.а на території підприємства. 3. Дозвільні та організаційно-технологічні документи системи ведення лісового господарства містять заходи для уникнення загроз для виявлених ОЦЗ 4.а.		

<p>4. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність погіршення якості та кількості водних ресурсів.</p> <p>5. Вибірковий польовий візит експертів та / або представників організації на території із виявленими ОЦЗ 4.а підтверджує відсутність загроз, які можуть призвести погіршення якості та кількості водних ресурсів.</p>				
Висновки за індикатором:				
<p>3.4. ОЦЗ 4б Усі захисні ліси, окрім гірських захисних лісів з обмеженим режимом лісокористування</p> <p>Контрольний захід: не потрібні.</p>				Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії		
Висновки за індикатором:				
<p>3.6. ОЦЗ 6 Ліси, що відносяться до категорії лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення.</p> <p>Контрольний захід: не потрібні</p>				Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії		
Висновки за індикатором:				
<p>3.6. ОЦЗ 6 Ліси, що відносяться до категорії рекреаційно-оздоровчих, захисних та експлуатаційних лісів</p> <p>Контрольний захід (О): 1. Консультації із зацікавленими сторонами.</p> <p>2. Закупівля деревини у постачальників, які підтверджують, що господарська діяльність на територіях, які визнані як ОЦЗ 6, не загрожує цим ОЦЗ.</p> <p>Контрольний захід (Р): повна відмова від отримання деревини від рубок, проведених на територіях, де виявлені ОЦЗ 6 та / або вони знаходяться під загрозою.</p>				Так ☐ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії		
<p>1. Залучення експерта, який у т.ч. шляхом опитування, зробить висновок про наявність (чи відсутність) ОЦЗ 6 на території підприємства.</p> <p>2. Документи, які підтверджують добровільні зобов'язання підприємств не здійснювати господарську діяльність на територіях, де виявлені ОЦЗ 6.</p> <p>3. Опитування зацікавлених сторін підтверджує відсутність загроз для виявлених ОЦЗ 6 на території підприємства.</p>				

4. Вибірковий польовий візит представниками організації або експертами на території із виявленими ОЦЗ 6 підтверджує відсутність загроз для ОЦЗ 6.		
Висновки за індикатором:		

9.4. Деревина з лісів, які перетворюються на плантації та категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення

Поставити відмітку у випадку незастосування цього розділу (район низького ризику для цієї категорії)

<p>4.1 Перетворення природних лісів на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення на оцінюваній території відбувається у обсязі меншому, ніж 0.02% або 5000 гектарів середньої щорічної чистої втрати площі природних лісів протягом останніх 5 років (застосовується менший кількісний показник), або перетворення лісів є незаконним на національному або регіональному рівні на державних та приватних землях.</p> <p>Контрольний захід (О): закупівля деревини у постачальників, які можуть довести відсутність перетворення лісів на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення.</p> <p>Контрольний захід (Р): цілковита відмова від постачання деревини, заготовленої з порушенням вимог індикатора 4.1.</p>	<p>Так ☐ Ні ☐</p>	
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. <i>Наявність задекларованих зобов'язань щодо недопущення постачання деревини з ділянок, які є предметом неприпустимих та/або незаконних перетворень на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення.</i></p> <p>2. <i>Політика замовника стосовно недопущення закупівлі матеріалу, який походить з лісових ділянок, перетворених на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення доведена до постачальника.</i></p> <p>3. <i>Аналіз матеріалів лісовпорядкування, а також найкращої доступної інформації свідчить про відсутність документально невідтвердженого зменшення площі земель лісогосподарського призначення та/або їх перетворення на плантації.</i></p> <p>4. <i>Консультації із зацікавленими сторонами свідчать про відсутність фактів перетворення лісів на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення.</i></p> <p>5. <i>Консультації з відповідальними працівниками лісогосподарських підприємств підтверджують відсутність перетворення лісів на плантації або категорії земель інші, ніж лісогосподарського призначення, без належних підстав.</i></p>		

Висновки за індикатором:

9.5. Деревина з лісів, в яких вирощують генетично модифіковані дерева

Поставити відмітку у випадку незастосовності цього розділу (район низького ризику для цієї категорії)

ПОВНА ВІДПОВІДНІСТЬ ДО КАТЕГОРІЇ			Так ☐ Ні ☐
5.1 5.1. Відсутнє комерційне використання генетично модифікованих дерев. Контрольний захід: не потрібні.			Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії під час аудиту	
Висновки за індикатором:			

Коментарі і зауваження:

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИЇЗНОЇ ПЕРЕВІРКИ РИЗИКУ ЗМІШУВАННЯ У ЛАНЦЮГУ ПРИ ТРАНСПОРТУВАННІ, ЗБЕРІГАННІ, ПЕРЕРОБЦІ

1. Загальна інформація про постачальника

Найменування:	
Контактна особа:	
Адреса:	
Тел. / Факс / E-mail	
Загальна інформація:	

2. Деталі перевірки

Дата (и):	
Експерти, кваліфікація:	
Короткий огляд процесу перевірки:	

3. Схема постачання

4. Загальні висновки за результатами перевірки

5. Перевірочний лист контрольних заходів

Контрольний захід: підтвердження достатньої гарантії, що при транспортуванні матеріалу суб'єктами, які не включені в ланцюг постачання і не набувають права власності на матеріал, не відбудеться змішування його з неприйнятним матеріалом		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Вибіркова перевірка одного транспортного засобу ФОП-перевізника, який здійснює доставку матеріалу від субпостачальника до постачальника підтверджує наявність та належне оформлення товаросупровідних документів на деревину, а кількісні і якісні характеристики матеріалу відповідають цим документам.</p> <p>2. Опитування ФОП-перевізника підтверджує, що він дотримується вимог постачальника і гарантує, що отриманий від субпостачальника матеріал не буде змішаний з неприйнятним матеріалом.</p>		
Висновки за контрольним заходом:		
Контрольний захід: підтвердження достатньої гарантії, що при зберіганні матеріалу постачальником не відбудеться змішування його з матеріалом іншого походження		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Натурна перевірка території постачальника підтверджує, що для тимчасового зберігання матеріалу, призначеного для реалізації підприємству, виділена окрема площадка, яка відповідно позначена, або постачальник реалізовує матеріал лише підприємству, або не отримує матеріал від лісогосподарських підприємств, не включених у групу контрольованих підприємством.</p> <p>2. На території постачальника відсутня деревина без відповідного маркування.</p> <p>3. Фактична кількість матеріалу, що тимчасово зберігається може бути зіставлена із отриманою від субпостачальників згідно з ТТН.</p> <p>4. Опитування постачальника та / або його персоналу підтверджує їхнє відповідальне ставлення до зберігання матеріалу підприємства та недопущення змішування з матеріалом іншого походження.</p>		
Висновки за контрольним заходом:		

Контрольний захід: підтвердження достатньої гарантії, що при переробці матеріалу постачальником не відбудеться змішування його з матеріалом іншого походження		Так ☒ Ні ☐
Застосовані верифікатори та очікуваний результат	Отримані фактичні свідчення	Коригувальні дії
<p>1. Натурна перевірка виробничого процесу постачальника підтверджує, що під час переробки матеріалу (сировини), який надалі у вигляді матеріалу (готової продукції) поставлятиметься підприємству, здійснюється повне очищення від матеріалу і напівфабрикатів іншого походження або постачальник виготовляє продукцію виключно для підприємства, або не виготовляє продукції із деревини від лісгосподарських підприємств, не включених у групу контрольованих підприємством.</p> <p>2. Фактична кількість матеріалу (готової продукції) після переробки зіставна з кількістю сировини відповідно до норм витрат.</p> <p>3. Опитування постачальника та / або його персоналу підтверджує їхнє відповідальне ставлення до переробки матеріалу для підприємства та недопущення змішування з матеріалом іншого походження.</p>		
Висновки за контрольним заходом:		

Журнал реєстрації коригувальних заходів

Постачальник	Дата КЗ	Індикатор	Зафіксована невідповідність	Коригувальні заходи	Механізм перевірки, фактичні свідчення, відповідальна особа	Дата усунення невідповідностей	
						план	факт
1	2	3	4	5	6	7	8
ДП «Н-ське ЛГ»	01.10.2018	1.11	Тракторист підрядника лісозаготівельних робіт ТОВ «ННН» не мав спецодягу, але, за його свідченнями, спецодяг йому видано.	Керівництву ДП «Н-ське ЛГ» письмово повідомити ТОВ «ННН» про необхідність контролю за дотриманням вимог техніки безпеки (копія організації).	1. Копія листа ДП «Н-ське ЛГ» 2. Приймальнику сировини М впродовж місяця перевірити на двох різних ділянках забезпеченість працівників СПД спецодягом (фотозвіт).	01.11.2018	25.10.2018